Ազգ

Azg

1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2008 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 179 (4073)

«Ֆինանսական ճգնաժամը Հայաստանի վրա էական ազդեցություն չի ունենա»

Հայաստանի ֆինանսական համակարգի, առավել եւ ՀՀ տնտեսության վրա համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամը էական ազդեցություն չի ունենա: Հայտարարել է ֆինանսների նախարար Տիգրան Դավթյանը, նշելով, որ երկարաժամկետ հեռանկարում, թերեւս, որոշակի ազդեցություններ նկատվեն:

«Մեզ այդ ամենից պաշտպանում է այն, որ մեր շուկայի ինտեգրվածությունը համաշխարհային ֆինանսական շուկային լիարժեք չէ, եւ մեր մասնաբաժինը համաշխարհային ֆինանսական շուկայում այնքան էլ մեծ չէ», ասաց նախարարը:

Նրա կանխատեսումներով՝ առաջիկայում եւ համաշխարհային ֆինանսական ճգնաժամն ազդեցություն չի ունենա Հայաստանի ֆինանսական համակարգի վրա, հաղորդում է «Արմենպրեսը»:

Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահների հանդիպման ընթացքում ձեռք են բերվել մի շարք կարեւոր պայմանավորվածություններ

ՄԱՐԻՆԵՍ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Թբիլիսի

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի այցը Վրաստան մի քանի օր ուշացավ, քանի որ և՛ Հայաստանի, և՛ Վրաստանի նախագահները Նյու Յորքում մասնակցեցին ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեային: Երեկ Ս. Սարգսյանը եւ Հայաստանի պատվիրակությունը ժամանեցին Վրաստանի մայրաքաղաք Թբիլիսի: Հավլաբարում Վրաստանի նախագահ Միխեիլ Սաակաշվիլու նոր կառուցվող նստավայրում տեղի ունեցավ նախ երկու նախագահների առանձնազրույցը, ապա կողմերի հանդիպումն ընթացավ առավել ընդլայնված կազմով՝ արդեն երկու կողմի նախարարների մասնակցությամբ:

Տես էջ 2

Խարդախ «գնդապետը» ձերբակալվեց

Ինչպես տեղեկացանք ՀՀ ԱԱԾ մամուլի կենտրոնից, սեպտեմբերի 29-ին խարդախություն կատարելու կասկածանքով ձերբակալվել է Երեւան քաղաքի Նոր Խարբերդ թաղամասի բնակիչ, 1977-ին ծնված, ոչ մի տեղ չաշխատող Արթուր Տոմիկի Հակոբյանը:

Արթուր Հակոբյանը, ըստ պաշտոնական հաղորդագրության, շրջապատում ներկայանալով որպես արդարադատության նախարարության բարձրաստիճան աշխատակից եւ ապօրինի կրելով գնդապետի զինվորական համազգեստ, չարաշահելով քաղաքացիների վստահությունը, խաբեությամբ նրանցից շորթել է խոշոր չափերի գումարներ՝ խոստանալով աշխատանքի տեղավորել իրականում գոյություն չունեցող «Ռազմա-սոցիալական հարցերի իրագործման համակարգ» կառույցում:

Ա. Հակոբյանը նախկինում եւս խարդախություն կատարելու համար դատապարտված է եղել 5 տարի ազատազրկման:

Փաստի առթիվ ՀՀ ԱԱԾ քննչական վարչությունում հարուցվել է քրեական գործ ՀՀ քր. օր. 178 հոդվածի 2-րդ մասի հատկանիշներով:

Բոլոր այն քաղաքացիները, ովքեր տուժել են Ա. Հակոբյանի հանցավոր գործունեությունից, կարող են դիմել ԱԱԾ քննչական վարչություն՝ 57-93-16 հեռախոսահամարով, ասվում է հաղորդագրության մեջ:

ՄԻ՛ ԿԱՊԵՔ ՄԵՐ ԱՆՈՒՆԸ

Նախորդ համարում ներկայացրել էինք ողբերգական վախճանով մի դաժան ծեծի պատմություն, որին զոհ էր գնացել երկու երեխաների հայր Անդրանիկ Բաբայանը: Ներկայացրել էինք այդ կապակցությամբ ոստիկանության պաշտոնական կայքէջի տեղեկատվությունը Ռադիոլուր լրատվականի ղեկավար Արթուր Սահակյանի հետ պատահած միջադեպի մասին, որին հաջորդել էր, ինչպես հետո մեր թերթին հեռախոսով տված հարցազրույցում ասել էր Արթուր Սահակյանը, դաժան ծեծը «Աղանկլասնիկի» սրճարանում, որին զոհ էր գնացել Անդրանիկ Բաբայանը: Ծեծվել էին նաեւ Արթուր Սահակյանն ու նրա մյուս ընկերը՝ «Ուրբաթ» մամուլի ակումբի տնօրեն եւ «Ուրբաթ report» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր Աբել Միքայելյանը: Վերջինս երեկ մեր թերթին է ուղարկել ստորեւ ամբողջությամբ լույս տեսնող հայտարարությունը, որից կարելի է տպավորություն ստանալ, որ ուղղված է ոչ միայն ծեծը կազմակերպողների, այլեւ Արթուր Սահակյանի դեմ:

Հիշեցնենք, որ վերջինս երեկ «Ազգին» հայտարարել էր, որ եղածի համար մեղադրում է ԱԺ պատգամավոր Լեւոն Սարգսյանին (Ալրաղացի Լյով) եւ ասել, որ իր «սպանությունը ծրագրել է» վերջինս:

Երեկ մի քանի թերթում անդրադարձ է եղել սեպտեմբերի 20-ի լույս 21-ի գիշերը «Одноклассники» սրճարանում (որի փայատերերից մեկն եմ ես) տեղի ունեցած դեպքերին: Մարդկային ստորության ու դաժանության, դավաճանության ու ստի բոլոր դրսեւորումները պարունակող այդ դեպքի պատահական մասնակիցը լինելու դժբախտությունն ունեցանք ես եւ Անդրանիկ Բաբայանը, ով հիմա չկա, եւ ես ստիպված եմ սգալ նրա մահը հեռվից: Կրկնում եմ՝ պատահական մասնակից:

Ուստի հորդորում եմ բոլոր լրատվամիջոցներին՝ հետայսու Անդրանիկ Բաբայանի եւ իմ, ինչպես նաեւ «Ուրբաթ» ակումբի եւ «Ուրբաթ report» շաբաթաթերթի անունները չկապել, ինչպես վերը նշեցի՝ մարդկային ստորության ու դաժանության, դավաճանության ու ստի բոլոր դրսեւորումները պարունակող այդ դեպքի, դրա արմատների եւ հետեւանքների հետ: Համոզված եմ, որ մեղավորները պատասխան են տալու:

ԱԲԵԼ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆ,

«Ուրբաթ» մամուլի ակումբի տնօրեն,

«Ուրբաթ report» շաբաթաթերթի գլխավոր խմբագիր

Եղանակը Երեւանում

Երեւանում հոկտեմբերի 1-ի գիշերը սպասվում է անձրեւ, հնարավոր է ամպրոպ, օրվա երկրորդ կեսից՝ տեղումների դադար, քամու ուժգնացում՝ 18-20 մ/վրկ: Ջերմաստիճանը գիշերը՝ +10...+12, ցերեկը՝ +19...+21 աստիճան:

Նախագահի աշխատակազմի նոր ղեկավարը

Նախագահի նստավայրից հաղորդում են, որ Սերժ Սարգսյանը սեպտեմբերի 29-ին հրամանագիր է ստորագրել Կարեն Կարապետյանին Հայաստանի Հանրապետության նախագահի աշխատակազմի ղեկավար նշանակելու մասին: Մինչեւ վերջերս նա զբաղեցնում էր ԱԺ-ում Հանրապետական խմբակցության ղեկավարի պաշտոնը:

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Եվրոպայի խորհրդում ձայնազուրկ լինելը դեռ մնում է արդիական

ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովում կարծես թե կոշտ են խոսել Հայաստանի հետ

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Ստրասբուրգ

«Հայաստանը պետք է նշանակալի քայլեր ձեռնարկի, որ մնա Եվրոպայի խորհրդի անդամ», ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովի նիստին մասնակից հանձնաժողովի անդամ բրիտանացի պատգամավոր Մայք Հանկոկը (Mike Hancock) երեկ այսպես պատասխանեց «Ազգի» հարցին, թե ինչպես է հանձնաժողովն անդրադարձել Հայաստանի պարտավորությունների կատարման հարցին:

Նախապես հայաստանյան պատվիրակության ղեկավարից ու անդամներից որեւէ մեկնաբանություն ստանալու հնարավորություն չեղավ, քանի որ նիստից հետո հայաստանյան պատվիրակները ԵԽԽՎ-ում խորհրդակցում էին, որի ընթացքում էլ պատվիրակության ղեկավար Դավիթ Հարությունյանը նպատակահարմար չհամարեց որեւէ մեկնաբանություն տրամադրելը այն բացատրությամբ, թե ամենայն հավանականությամբ այսօր կլինի մոնիտորինգի հանձնաժողովի հայտարարությունը Հայաստանի առնչությամբ:

Ինչեւէ, որեւէ մեկնաբանություն ստանալու ակնկալիքով հայ լրագրողները դիմեցինք ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովի անդամ Մայք Հանկոկին: «Ազգի» հարցին ի պատասխան Հանկոկը նշեց, որ այսպես թե այնպես բացասական են սպանությունները, մարդկանց ձերբակալությունները, հետապնդումները, եւ դա մեծապես վնասում է հայ հասարակությանը:

«Եթե Հայաստանը շատ մեծ քայլեր չձեռնարկի իրավիճակը շտկելու համար, ես անձամբ կարծում եմ, որ Հայաստանը չպետք է սպասումներ ունենա շարունակելու մնալ Եվրոպայի խորհրդի անդամ», գտնում է բրիտանացի պատգամավորը: Ըստ նրա, Հայաստանը ձախողվել է ժողովրդավարությանը հետեւելու իր խոստման մեջ: Ժողովրդավարության հետ խաղալ չի կարելի, պետք է համապատասխան վերաբերմունք ցուցաբերել:

Տես էջ 3

Երկրի նախագահը հանդես կգա հասուկ ուղերձով

Ազգային ժողովի հասարակության հետ կապերի վարչությունից հաղորդում են, որ ԱԺ նախագահ Հովիկ Աբրահամյանը ստորագրել է որոշում, ըստ որի՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրության 70-րդ հոդվածի համաձայն, ՀՀ նախագահի նախաձեռնությամբ, 2008 թ. հոկտեմբերի 2-ին, ժամը 18.30-ին կգումարվի ՀՀ Ազգային ժողովի արտահերթ նիստ՝ ՀՀ նախագահի սահմանած օրակարգով:

Օրակարգի թեման է՝ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի ուղերձը ժողովրդին եւ Ազգային ժողովին:

Ուսումնասիրվում են հացի քաշը եւ որակը

Փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարար Արմեն Գեւորգյանի մոտ տեղի է ունեցել խորհրդակցություն՝ գյուղատնտեսության, էկոնոմիկայի եւ առողջապահության նախարարների մասնակցությամբ: Ինչպես «Արմենպրեսին» հայտնեցին նախարարության հասարակայնության հետ կապերի բաժնից, անդրադարձ է եղել կառավարության նախորդ նիստի ժամանակ Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի նախագահի բարձրացրած՝ հացի քաշի եւ որակի խնդիրներին: Գյուղատնտեսության նախարարությանը հանձնարարվել է մեկամսյա ժամկետում կատարել համապարփակ ուսումնասիրություններ՝ բացահայտելու ոլորտում առկա խնդիրները, լուծման եղանակները եւ ներկայացնել առաջարկներ՝ թերությունները վերացնելու վերաբերյալ:

«Նյու Յորքում չհաջողվեց հանդիպել Հայաստանի նախագահի հետ, որովհետեւ ուշ էր ժամանելու»

Հայտարարեց Աբդուլլահ Գյուլը «Թուրքական տանը» կազմակերպված մամուլի ասուլիսում

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թուրքիայի նախագահ Աբդուլլահ Գյուլը Նյու Յորքում ԱՄՆ-ի թուրքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ հանդիպումը, ինչպես նշել էինք նախորդ համարում, հայտարարել է, թե «քանի դեռ Հայաստանը չի ազատել բռնազավթած ադրբեջանական հողերը, այդ երկրի հետ սահմանների բացման մասին խոսք լինել չի կարող»: Այս տեղեկության համար «Ազգը» հիմք է ընդունել «Արմենպրեսի» հաղորդագրությունը, իսկ «Արմենպրեսը» Գյուլի հանդիպման մասին հաղորդելիս ո՛չ ամսաթիվ էր նշել, ո՛չ էլ՝ վայրը:

Ըստ երեւույթին խոսքը սեպտեմբերի 27-ին Նյու Յորքի «Թուրքական տանը» կազմակերպված հանդիպման մասին է, որտեղ Թուրքիայի նախագահը նաեւ մամուլի ասուլիս էր կազմակերպել: Թուրքական հանրային հեռուստատեսային երկրորդ ալիքը, ընդհատելով հաղորդումները, ուղիղ եթերում հեռարձակեց Գյուլի ասուլիսը: Թուրք լրագրողները նրան առավելապես ուղղեցին Հայաստանի հետ հարաբերություններին վերաբերող հարցեր, ինչը չէր վրիպել թուրքական հանրային հեռուստատեսության առաջին ալիքի ուշադրությունից, որ այդ մասին կայքէջում նշեց:

Այլ կերպ, Նյու Յորքի ադրբեջանական ասոցիացիայի նախագահ Ջամինա Միրխադիեւան հայ-թուրքական սահմանի հնարավոր բացումից բխող մտավախությունները նախագահ Գյուլին պետք է հայտնած լինի հանդիպման ընթացքում, որտեղ էլ, ըստ երեւույթին, վերջինս սահմանի բացումը պայմանավորել է «բռնազավթված ադրբեջանական հողերի ազատման» հետ: Ինչ վերաբերում է մամուլի ասուլիսին, ապա «CNN-Turk»-ը սեպտեմբերի 28-ին կայքէջում ի մի է բերել Հայաստանի վերաբերյալ թուրք լրագրողների հարցերն ու Գյուլի պատասխանները:

Տես էջ 5

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահների...

1-ին էջից

Քննարկվեցին էներգետիկ, տրանսպորտային համագործակցության հարցեր, քաղաքական երկխոսության խնդիրներ: Միխեիլ Սաակաշվիլին Հայաստանի նախագահին հանձնեց բարձրաստիճան հյուրերին տրվող Վրաստանի ամենաբարձր շքանշանը՝ «Ոսկե գեղմ»: Առանձնազրույցի, ընդլայնված հանդիպման ընթացքում քննարկված հարցերի մասին երկու նախագահները մանրամասնեցին լրագրողների համար արված իրենց հայտարարությունների մեջ:

«Հայաստանն ու Վրաստանը սերտ դաշնակից, բարեկամ եւ եղբայրական պետություններ են, որոնք միավորված են ոչ միայն միասնական պատմությամբ, այլեւ ընդհանուր ապագայով», ասաց Միխեիլ Սաակաշվիլին: Ըստ նրա հայտարարության՝ Վրաստանում հետաքրքրությամբ հետեւում են Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձություններին եւ բարձր են գնահատում Հայաստանի դիրքորոշումը Վրաստանի իրադարձությունների առիթով. «Մեր ժողովուրդն ամենածանր պահին հիշում է, թե ովքեր աջակցեցին Վրաստանին եւ վրաց ժողովրդին»: Վրաստանի նախագահը ընդգծեց, որ հայերը Վրաստանում մեծ դեր ունեն, համայնքի դերը եւս բարձր գնահատեց, սահմանազատման խնդիրներին անդրադարձ արեց, երկկողմանի հարաբերություններն առավել զարգացնելու մասին խոսեց: Վրաստանի նախագահի կարծիքով՝ երկու երկրների անցագրային ռեժիմը մեղմելն անհրաժեշտություն է: Ասաց, որ շատ ջերմ հարաբերություններ ունի Հայաստանի նախագահի հետ, ինչը դրական կանդրադառնա երկու երկրների հարաբերությունների վրա բոլոր մակարդակներում. «Բարեկամությունը միայն բառերով չէ, եւ իմ նախագահության ընթացքում մեկ անգամ չէ, որ զգացել եմ, թե ինչ է նշանակում բարեկամի օգնություն», ասաց նա: Առաջիկա ամիսներին երկու երկրների կառավարությունները համատեղ կոնսորցիում կստեղծեն՝ Վրաստանը Հայաստանի հետ կապելու այլընտրանքային՝ Խուլոյի ճանապարհը կառուցելու, ինչպես նաեւ Հայաստանը Բաթումի նավահանգստին կապելու խնդիրները քննարկելու համար:

Հայաստանի նախագահն իր հայտարարությունում նշեց, որ Մ. Սաակաշվիլուն առանձնազրույցի սկզբում մեկ անգամ եւս ցավակցություն է հայտնել՝ օգոստոսյան իրադարձությունների հետեւանքով զոհված մարդկանց համար: Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահներն ի սկզբանե եկել են այն եզրակացության, որ երկու երկրների միջեւ հարաբերությունները բարձր մակարդակի են, բայց նաեւ Ս. Սարգսյանը բարեկամությունը խորացնելու, տնտեսությունները ինտեգրելու, մեր կոմունիկացիաներն ավելի անխափան դարձնելու հնարավորություններ է տեսել. «Ես մի քանի անգամ ասել եմ, հիմա էլ հաճույքով կրկնում եմ, որ Վրաստանի կայունությունը չափազանց կարեւոր է Հայաստանի համար, այնքան կարեւոր, որ կարելի է համեմատել նույնիսկ մեզ համար նշանակությամբ Հայաստանի կայունության հետ, որովհետեւ մեր արտաքին ապրանքաշրջանառության համարյա 75 տոկոսը անցնում է Վրաստանով, Վրաստանում ունենք հարյուր հազարավոր քույրեր ու եղբայրներ, մենք վրացիների հետ հազարավոր տարիներ ապրել ենք այս տարածքում եւ շարունակելու ենք ապրել, եւ մեր ողջ գործունեությունը բխելու է այս հանգամանքից»: Հայաստանի նախագահը պատմեց իր պայմանավորվածությունների մասին. «Հարեւան երկրի նախագահի հետ պայմանավորվել ենք նոր ճանապարհ կառուցել, այնպես անել, որ պետության սահմանները չխանգարեն մեզ շփվել, մեր տնտեսություններին՝ ավելի լավ աշխատել, մեր ժողովուրդների համար ավելի լավ կյանք ապահովել: Այս իրադարձությունները ցույց տվեցին մեր եւ ուժեղ, եւ թույլ կողմերը. բոլորս համոզվեցինք, որ ռազմական ճանապարհն անընդունելի ճանապարհ է 21-րդ դարում խնդիրների լուծման համար եւ մեզ համար շքեղություն է: Մենք բոլորս համոզվեցինք, որ չնայած Կովկաս աշխարհագրորեն մի փոքր տարածք է, միգուցե համաշխարհային քարտեզի վրա մի կետ է, բայց այդուհանդերձ կարեւոր կետ է, որ այստեղ խաչաձեւվում են հետաքրքրություններ, եւ մենք պետք է կարողանանք այդ հետաքրքրությունները դարձնել մեր ժողովրդի համար բարգավաճման աղբյուր: Ես մեծ ուրախությամբ Վրաստանի նախագահի ձեռքից ընդունեցի Վրաստանի պետական պարգեւը, դա շատ պատվաբեր է, եւ անկեղծորեն ասած, հուզումնալից, քանի որ սա իրադարձություն էր մեր ժողովուրդների կյանքում, սա գնահատական է մեր հարաբերությունների: Մենք ամեն ինչ պետք է անենք, որ մեր հարաբերություններն օր օրի ամրապնդվեն: Շնորհակալությամբ ընդունում եմ առաջարկությունը՝ մոտակա երկու ամիսներից հետո գիծ քաշել՝ որոշակի արդյունքները տեսնելու ակնկալիքով: Շնորհակալ եմ, ես իրոք ինձ զգում եմ տանը, ես ինձ շատ լավ եմ զգում եւ վստահ եմ, որ մեզնից յուրաքանչյուրը մեր երկրներում այցելությունների ժամանակ միայն ու միայն պետք է ունենա այդ զգացողությունը», ասաց Հայաստանի նախագահը:

Իսկ ընդլայնված հանդիպման ընթացքում նա նշել է, որ Ռուսաստանի հետ Հայաստանի ռազմավարական գործընկերության բարձր մակարդակը ոչ մեկի համար գաղտնիք չէ, միեւնույն ժամանակ Վրաստանի հետ համատեղ հարեւանություն եւ բարեկամություն ունի մեր երկիրը, եւ այդ զույգ համագործակցությունները չպետք է մեկը մյուսին խանգարեն, եւ մեկը մյուսի հաշվին չպետք է լինեն:

Ավելի ուշ Թբիլիսիի Մեյդան հրապարակում տեղի ունեցավ Սայաթ-Նովայի հուշարձանի բացումը, որտեղ խոսեցին երկու նախագահներն էլ եւ անգամ նախագահ Սաակաշվիլին ողջունեց երեք լեզվով՝ հայերեն «Բարեւ ձեզ», ասաց՝ Սայաթ-Նովայի եռալեզու ստեղծագործելու փաստը խորհրդանշելով:

Այլ մանրամասներ՝ վաղը:

ՏԻՄ ընտրություններն անցել են բազմաթիվ խախտումներով

«Ընտրությունը քոնն է» հասարակական կազմակերպությունը սեպտեմբերի 28-ին Երեւանի Կենտրոն, Նոր Նորք, Նորք-Մարաշ, Ավան, Դավիթաշեն եւ Շենգավիթ համայնքներում կայացած ՏԻՄ ընտրություններում իրականացրել է դիտորդական առաքելություն իր 400 կամավորականներով եւ արդյունքները երեկ ներկայացրեց լրագրողներին: ՀԿ-ի արձանագրած մտահոգությունները հատկապես վերաբերում են Կենտրոն համայնքում կայացած քաղաքապետի ընտրություններին: «Դիտարկված որոշ տեղամասերում, ցավոք, արատավոր ընտրությունների պրակտիկան իր շարունակությունը գտավ ի դեմս «քաղաքային հեղինակությունների», որոնք ակտիվորեն միջամտեցին ընտրագործընթացներին եւ որոշ տեղական ընտրական հանձնաժողովների երբեմն օրենքի չիմացության պատճառով, երբեմն էլ միտումնավոր չկանխեցին ընտրախախտումները», ասաց ՀԿ նախագահ **Հարություն Համբարձումյանը** եւ ներկայացրեց չորս տասնյակ խախտումներ ու թերություններ: Լցոնման դեպքեր են արձանագրվել թիվ 10/11, 10/53, 10/12 տեղամասերում: Կենտրոն համայնքի թիվ 10/03 տեղամասում (Զ. Կիրակոսյանի անվան դպրոց) Գագիկ Բեգլարյանի կողմնակիցների կողմից քվեաթերթիկների լցոնումների պատճառով վիճաբանություն է առաջացել վստահված անձանց եւ ՏԸՀ անդամների միջեւ, ինչը վերածվել է ծեծկռտուքի:

Մեկ այլ ծեծկռտուք է ծագել թիվ 10/7 տեղամասում Արարատ Զուրաբյանի վստահված անձանց եւ հանձնաժողովի անդամների միջեւ, որին ներկա են եղել ԶԼՄ-ների եւ ոստիկանության ներկայացուցիչները: Վեճ ու կռվին միջամտել են ներքին գործերի ստորաբաժանման ներկայացուցիչները՝ բերետավորները եւ կանխել են: Թիվ 10/52 տեղամասում ծագած վիճաբանությունը վերածվել է ծեծկռտուքի, եւ վստահված անձը պնդել է, որ հանձնաժողովի նախագահը մի տրցակ քվեաթերթիկ դրել է գրպանը: Մեկ ժամ ուշացումով տեղամաս հրավիրված ԿԸՀ-ի եւ դատախազության ներկայացուցիչները ոչինչ չեն հայտնաբերել: Իսկ թիվ 10/19 տեղամասում Տերյան 19, բն. 8 հասցեում բնակվող ընտրողը պնդել է, որ իր բնակարանում միայն ինքն է հաշվառված, սակայն ընտրողների ցուցակում նույն հասցեում հաշվառված են եղել եւս 15 անձ:

«Նոր Նորքի բոլոր տեղամասերում, նշում էր պրն Համբարձումյանը, երբ ինքնուրույն քվեարկելու անկարող ընտրողներին ուղեկցելու պատճառաբանությամբ տեղամաս են մտել կողմնակի անձինք եւ քարոզչություն իրականացրել»: Նոր Նորքի 2-րդ զանգվածի ուսանողական հանրակացարանների առաջին մասնաշենքի մերձակայքում կայանված թիվ 33 համարի երթուղային տաքսիում գաղտնի գործարքներ են իրականացրել՝ բազմաթիվ բնակիչներ՝ անձնագրերով ինչ-որ ճերմակ թղթեր են ստացել այդ մեքենայից եւ անմիջապես ուղեւորվել մերձակա թիվ 2/18 տեղամաս: Պրն Համբարձումյանն ականատես է եղել, թե ինչպես 10/03 տեղամասի շրջակայքը շքեղ մեքենաները շրջապատել էին, ուր ընթանում էր համատարած լցոնում: Իսկ «Ազգին» հասած տեղեկությունների համաձայն, Նորագյուղի երկու տեղամասերում ավտոմատներով մտել ու լցոնմանն օգնել են, հեռանալուց էլ կրակահերթ են բացել: Ահա այսպես էլ նախկին երկու քաղաքապետները «վերընտրվեցին» քաղաքակիրթ ձեւի խախտումներով, որոնք այս անգամ շատ ... թափանցիկ էին:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

- 12.00-«Ուռենի» համալիրում (Վահագնի թաղամասի դիմաց) Ասլդիկ Ավետիսյանի «Հանրային կապեր» դասագրքի շնորհանդես:
- 12.00-«Ուրբաթ» ակումբի հյուրն է ՄԱԿ նախագահ Գուրգեն Արսենյանը:
- 12.00-«Հայելի» ակումբի հյուրն է Գագիկ Եգանյանը:
- 12.00-«Նովոտել» միջազգային մամուլի կենտրոնում կկայանա DigiTec-2008 միջազգային ցուցահանդեսը ազդարարող ասուլիս:
- 13.00-«Հայացք» ակումբի հյուրն է ՍԴՀԿ ատենապետ Լյուդմիլա Սարգսյանը: Թեման՝ «Սոցիալական եւ քաղաքական իրավիճակը Հայաստանում»:
- 13.00-«Փաստարկ» ակումբի հյուրն է Ռուբեն Սաֆրաստյանը:
- 14.00-«Սիվիլիտաս» հիմնադրամի բացման առիթով տեղի կունենա Վարդան Օսկանյանի ասուլիսը:
- 15.00-ՌԱՀՀԿ-ում «Հայ-թուրքական հարաբերությունների հեռանկարը» թեմայով սեմինար քննարկում: Հանդես կգան Հայկ Դեմոյանը եւ Ստամբուլի Ֆաթիհ համալսարանի պրոֆեսոր Շամմաս Սալուրը:
- 15.00-ին Երեւանի ազգային պատկերասրահում Ժանետ Լազարյանի ղեկավարությամբ եւ ԻԻՀ դեսպանատան մշակույթի կենտրոնի համագործակցությամբ ներկայացվում է ղաջարական արվեստը:

ԵՐԵՎԱՆ-2790

«Երեւանի օր» տոնակատարությունները՝ հոկտեմբերի 10-12-ը

Երեկ Երեւանի քաղաքապետարանի մշակույթի, սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի վարչության պետ Կամոր Մովսիսյանը տեղեկացրեց, որ «Երեւանի օր-2790» տոնակատարության բացումը հոկտեմբերի 10-ին, ժամը 20-ին կազդարարվի Ալ. Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում: Տոնական երկու օրերին տեղի կունենան շուրջ 20 միջոցառումներ՝ մշակութային ու սպորտային բնույթի: Հոկտեմբերի 10-ի երեկոյան Հանրապետության հրապարակում կկայանա համերգ, որին կմասնակցեն էստրադայի արտիստները, ազգագրական խմբերը: Համերգի ավարտին՝ 22.30-ին կլինի շքեղ հրավառություն: Հոկտեմբերի 11-ին բազմաթիվ եւ բազմաբնույթ միջոցառումներ կլինեն քաղաքի կենտրոնական հատվածներում՝ Հյուսիսային պողոտա, Աբովյան փողոց, Մաշտոցի պողոտա, իսկ 19.30-ին «Հրազդան» մարզադաշտում կկայանա «Երեւանի օրերի» փակման արարողությունը: Ի դեպ, այդ բեմականացված ծրագիրն ընդգրկելու է Արգիշտի թագավորի, Էրեբունու կայացման ժամանակաշրջանը, որից հետո կլինի համերգային ծրագիր: Փակման արարողությունը անվճար է, հրավիրատոմսերը կարելի է ձեռք բերել համայնքներից, իսկ ավարտից հետո, ներկաները անվճար տրանսպորտից կօգտվեն տուն հասնելու համար: Հոկտեմբերի 10-ին Նկարիչների միությունում տոնի շրջանակներում կբացվի դիզայներ-նկարչուհի Արեւիկ Պետրոսյանի նկարների ցուցահանդեսը, որը ամբողջովին նվիրվում է Երեւանի պատմությանը:

Բազմաթիվ են սպորտային միջոցառումները Երեւանի բոլոր համայնքներում: Երեւանի քաղաքապետի գավաթի համար հոկտեմբերի 10-14-ը անցկացվելու է ֆուտբոլի պատանեկան մրցաշար, սեյթբոլի ցուցադրական ելույթներ, մարզական շքերթ, շախմատի, շաշկու, նարդու, ռեգբիի եւ բլոտի փառատոն, վինդսերֆինգի ցուցադրական ելույթներ, սումո-մարտի բլից մրցաշար: Մանրամասներին կարող եք տեղեկանալ քաղաքապետարանի կայքէջից: Տոնակատարություններին կմասնակցեն նաեւ Երեւան քաղաքի եւ համայնքների հետ համաձայնագրեր կնքած քաղաքների եւ մարզերի ղեկավարներ, որոնց թիվը 20-ի է հասնում, տեղեկացրեց քաղաքապետարանի արտաքին կապերի վարչության պետը:

Մ. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԷ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Հաշվապահութիւն (գովազդ) / հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատւութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

ԱԶԳ

Անցուդարձ

Ինչպես հասնել Հայաստանի պարենային ապահովության ու ինքնաբավության բարձրացմանը

«Ֆրուքֆրուտ Արմենիա» 4-րդ միջազգային համաժողովում քննարկվեցին գյուղատնտեսության ոլորտի հրատապ խնդիրները

«Ֆրուքֆրուտ Արմենիա» 4-րդ եւ «Հայագրոֆորում» 3-րդ միջազգային համատեղ համաժողովը երեկ բացվեց «Արմենիա-Մարիոթ» հյուրանոցում: «Ֆրուքֆրուտ Արմենիա» տարեկան համաժողովները կազմակերպվում են 2005-ից, դրանք ֆինանսավորում է արգենտինահայ գործարար Էդուարդո Էռնեկյանը: Համաժողովին իր օրհնությունն էր հղել Ամենայն հայոց կաթողիկոսը, իսկ բացման խոսքով հանդես եկավ Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսյանը:

Նշելով, որ մեր երկրի համախառն ներքին արդյունքի մեջ գյուղատնտեսության բաժինը կազմում է 30 տոկոսը, վարչապետը դա լավ ցուցանիշ համարեց: Ըստ նրա, դա պայմանավորված էր մի շարք հանգամանքներով եւ նախ նրանով, որ Հայաստանն առաջինը խորհրդային Միության մեջ գյուղատնտեսության ոլորտում իրականացրեց բարեփոխումներ: 1991-ին սեփականաշնորհվեցին գյուղատնտեսական հողերը, ունեցանք հազարավոր մասնավոր գյուղացիական տնտեսություններ: Սակայն, տարեցտարի զարգանալով, գյուղատնտեսությունը նոր խնդիրներ է դնում երկրի առջեւ, որոնք, Տիգրան Սարգսյանի գնահատմամբ, լուրջ եւ բարդ խնդիրներ են եւ պետք է ըստ արժանվույն հաղթահարվեն: Այդ խնդիրների պատճառով երկրում թանկանում է գյուղատնտեսությամբ զբաղվելը, որից դուրս գալու ճանապարհը, վարչապետի համոզմամբ, արտադրողականության բարձրացումն է: Սակայն «եթե մենք դա անում ենք, ապա հարց է առաջանում, թե զբաղվածների քանակը ոլորտում ինչպիսին պետք է լինի», նշեց Տիգրան Սարգսյանը եւ ավելացրեց, որ պետք է քննարկել, թե արդյոք հնարավո՞ր է փոքր գյուղացիական տնտեսությունների միավորումը եւ ինչպիսի՞ն է լինելու գյուղի ապագան: Վարչապետն ընդգծեց, որ երբ ունենք տասնյակ հազարավոր գյուղացիական տնտեսություններ, երբ բնակլիմայական պայմաններն այնպիսին են, որ մշակվող հողերը կտրտված եւ սփռված են ամբողջ երկրի տարածքով, երբ ունենք շատ լեռնային շրջաններ, ապա պարզ է, որ ծագելու են ենթակառուցվածքների եւ ջրամատակարարման խնդիրներ: Մյուս կողմից, Հայաստանի գյուղատնտեսության վրա ազդում է միջազգային շուկայի իրավիճակը, որն անդրադառնում է ներմուծվող ապրանքների գների վրա եւ նպաստում դրանց արտադրության զարգացմանը տեղում:

Տիգրան Սարգսյանը կարեւորեց գյուղատնտեսության ոլորտում մեծ հաջողությունների հասած երկրների փորձը եւ նշեց, որ դրանք կարող են օրինակելի լինել մեզ համար:

Գյուղատնտեսության խնդիրների եւ ծրագրերի մասին առավել հանգամանորեն խոսեց գյուղատնտեսության նախարար Արամայիս Գրիգորյանը, ներկայացնելով գյուղատնտեսության զարգացման եւ պարենամթերքի ինքնաբավության մակարդակի բարձրացման 2008-2012 ազգային ծրագրի հիմնադրույթները: Նախարարը նախ հայտնեց, որ այդ ծրագիրը շուտով կներկայացվի կառավարության հաստատմանը: Ծրագրի նպատակներն են՝ տնտեսվարողների համար բարենպաստ պայմանների ապահովումը, ագրարային հատվածի առավել հաջողակ ճյուղերին խրախուսելը, առաջին անհրաժեշտության ապրանքների ինքնաբավության մակարդակի էական բարձրացումը, գյուղական համայնքների զարգացումն ու աղքատության կրճատումը: Դրա համար պետք է լուծվեն հետեւյալ խնդիրները՝ գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացում, գյուղացիական տնտեսությունների պետական աջակցության հասցեականություն, կոոպերացիայի խթանում, անկախ սեփականության ձեւից հողերի ոչ նպատակային օգտագործման կանխում օրենսդրորեն, պարենային ապահովության բարելավում:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Արամայիս Գրիգորյանը նշեց, որ գյուղացիական տնտեսությունների խոշորացումն անխուսափելի է: Խորհրդային Միության տարիներին Հայաստանում կային 860 խոշոր գյուղացիական տնտեսություններ, իսկ այժմ՝ 339 հազար փոքր տնտեսություններ: Մինչ դրանց խոշորացումն առաջնահերթ խնդիրը գյուղացիական տնտեսությունների արդյունավետության բարձրացումն է: Այդ նպատակով պետք է նրանց միջեւ ընդլայնվի կոոպերացիան եւ հատկապես սպառողական կոոպերացիան, զարգանան մեքենատրակտորային կայանները: Միաժամանակ, հարկ է ընդլայնել գյուղում ոչ գյուղատնտեսական աշխատատեղերի ստեղծումը:

Ինչ վերաբերում է մի շարք առաջին անհրաժեշտության ապրանքների երկրի ինքնաբավության մակարդակին եւ հեռանկարներին, ապա, ըստ գյուղնախարարի, ցորենի ինքնաբավության համար լուրջ պաշար են չօգտագործվող 150 հազար հա հողերը: Ինքնաբավության մակարդակը 2012-ին, ներառելով Լեռնային Ղարաբաղում արտադրվող ցորենը, կկազմի 79 տոկոս: Կարտոֆիլով Հայաստանն ինքնաբավ է եւ անգամ արտահանում է: Շաքարի ճակնդեղի արտադրությունը Հայաստանում 2012-ին նախատեսվում է հասցնել 200 հազար տոննայի: Շիրակի մարզում ներկայումս կառուցվող գործարանը կշահագործվի 2009-ի սեպտեմբերից, որտեղ կարտադրվի տարեկան 25 հազար տոննա շաքար:

Անասնապահական մթերքներից ինքնաբավ ենք ոչխարի մսով եւ ձվով, իսկ կաթնամթերքով եւ տավարի մսով ինքնաբավ ենք 80-90 տոկոսի սահմաններում: Հայաստանում սպառվող թռչնի մսի 24 տոկոսն է տեղում արտադրվում: Ընդ որում, այս բնագավառում տեղական արտադրության մրցունակությունը խիստ ցածր է: Ինչպես հայտնեց Արամայիս Գրիգորյանը, եթե տեղական արտադրության հավի մսի արժեքը 1100 դրամ է, ապա ներմուծվողի մաքսային արժեքը՝ 420 դրամ: Նախարարը նպատակահարմար գտավ ներմուծվող թռչնի մսի նկատմամբ կիրառել 15 տոկոս մաքսատուրք:

Գյուղնախարարի ելույթից հետո, գյուղատնտեսության նվաճումների համար ոսկե մեդալներ տրվեցին Էդուարդո Էռնեկյանին, գյուղատնտեսության փոխնախարար Սամվել Ավետիսյանին, «Տիեռաս դե Արմենիա» ընկերության տնօրեն Աննա Քրիստինա Շիրինյանին, «Մուշի ագրո» ընկերության նախագահ Ռոզա Ծառուկյանին եւ ուրիշներին:

Համաժողովն այսօր եւ վաղը կշարունակի իր աշխատանքները:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ժիրայր Սեֆիլյանը գործի՞ք ԼՏՊ-ի ձեռքում

«Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը ուրիշ ոչ մեկից չէր կարող ստանալ «Լեւոնը Արցախ ծախող նախագահ չէ» բովանդակությամբ աջակցությունը: Եթե այս արտահայտությունն աներ ինչ-որ մեկը ՀՀԾ-ից կամ «Երկրապահից», այդպես չէր ընկալվի, ինչպես եղավ Ժիրայր Սեֆիլյանի պարագայում», այս մասին երեկ «Ուրբաթ» ակումբում հայտարարեց «Ազատագրված տարածքների պաշտպանություն» հասարակական նախաձեռնության նախկին քաղաքական քարտուղար Արմեն Աղայանը:

Ըստ Աղայանի, Ժիրայր Սեֆիլյանը գործնական աջակցություն է ստացել Լեւոն Տեր-Պետրոսյանից, ընդունելով վերջինիս առաջարկն՝ իրեն օգտագործելու որպես գործիք:

«Դա հայտնի հնարք է, որ քաղաքական գործիչները սովորաբար օգտագործում են: Այսինքն՝ իրենք գործընթացը կառավարելով, դիմացինին համոզում են, թե նա է ղեկավարը: Այս անգամ էլ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը դա վարպետորեն կիրառեց Ժիրայր Սեֆիլյանի հարցում», ասաց նա՝ հավելելով, թե որոշ հարցերում ինքը եւ Սեֆիլյանը այնուամենայնիվ համակարծիք են:

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՍՏՐԱՍԲՈՒՐԳ

Գենադի Զյուգանով. «ՌԴ Պետդումայում հարց քննարկելու նախաձեռնությունը մնում է Ղարաբաղին»

Կոմունիստական կուսակցության ղեկավար ԵԽԽՎ-ում ՌԴ պատվիրակության անդամ Գենադի Զյուգանովը գտնում է, որ Կովկասում ոչ մի խնդիր չի կարող լուծվել առանց հետխորհրդային տարածությունում հիմնական դերակատարների մոտեցման: Երեկ Ստրասբուրգում տեղի ունեցող ԵԽԽՎ հերթական նստաշրջանի շրջանակներում Զյուգանովի ասուլիսի ընթացքում ցուցադրվեցին Ցխինվալում օգոստոսյան իրադարձությունների ժամանակ տեղի ունեցածն ու դրա հետեւանքները, որոնք, կարճ ասած, մարդկային ողբերգության դրվագներ էին ներկայացնում:

Այդօրինակ սլայդներ կարելի է կազմել տարբեր հակամարտությունների, այդ թվում՝ ղարաբաղյանի առնչությամբ, որ, սակայն, չի ավարտվել այնպես, ինչպես Հարավային Օսիայի եւ Աբխազիայի ճանաչման հանգամանքով: Ասուլիսում ռուսական կողմից ընդգծվող այն հանգամանքը, թե Աբխազիայի եւ Հարավային Օսիայի ճանաչումն այդ ժողովուրդների կամքի արտահայտության ընդունումն է, լիովին վերաբերում է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղին, որը նույնպես հանրաքվեով արտահայտել է անկախ ապրելու իր ցանկությունն ու կամքը:

Այս համատեքստում Լեռնային Ղարաբաղի հնարավոր ճանաչման առնչությամբ **«Ազգի»** հարցին Գենադի Զյուգանովը պատասխանեց, որ համապատասխան խնդրանքի դեպքում կքննարկվի նաեւ Ղարաբաղի ճանաչման հարցը: Զյուգանովը մանրամասնեց, որ ինքը բազմաթիվ հանդիպումներ է ունեցել ինչպես Ցխինվալի, այնպես էլ Աբխազիայի իշխանությունների հետ, եղել է այդ տարածաշրջաններում, հավաստիացել այդ ժողովուրդների անկախ ապրելու ցանկության հարցում: «Այնպես որ նախաձեռնությունը մնում է Ղարաբաղին», հարցին պատասխանը եզրափակեց Զյուգանովը, կարեւորելով, որ այդ առումով անտեղյակ է ԼՂ դիրքորոշմանը, չի հանդիպել ղարաբաղյան խորհրդարանականների, չի տեսել իրականությունը:

Ա. Հ.

Եվրոպայի խորհրդում ձայնազուրկ լինելը դեռ մնում է արդիական

1-ին էջից

«Հայաստանը իրավիճակը կարգի բերելու շատ հնարավորություններ է ունեցել, իսկ վեհաժողովն էլ շատ նուրբ է վերաբերվել: Եվ առկա զեկույցները հստակ ցույց են տալիս, որ կա լրջագույն բաց մարդու իրավունքների հարցերում, որում ձախողվել է երկրի կառավարությունը: Հայաստանի բնակչությունը արժանի է ավելին իր կառավարության կողմից, քան ստանում է, հատկապես որ ցանկություն կա լինելու Եվրոպայի խորհրդի անդամ»:

«Ազգը» փորձեց բրիտանացի պատգամավորից ճշտել, թե ինչ բնույթի կարող է լինել հանձնաժողովի սպասվող հայտարարությունը: Ըստ Մայք Հանկոկի, անցած 7 ամիսները երկար ժամանակահատված են զեկուցելու, թե ինչ է տեղի ունեցել մարտյան իրադարձությունների ժամանակ: «Ինչո՞ւ է անհրաժեշտ այդքան երկար ժամանակ, ի վերջո, ի՞նչն էր սխալ ընտրական գործընթացում եւ ընդհանրապես երկրում, որ ստիպեց մարդկանց նման քայլերի դիմել... Եվ եթե Հայաստանը ժողովրդավարական երկիր է, պետք է ընդունակ լինի հենց այսօր պատասխանելու այս հարցերին», կարծում է մոնիտորինգի հանձնաժողովի անդամը:

Ըստ Հանկոկի, «Պատասխանների հարցում Հայաստանը ձախողվել է, սարսափելիորեն»: Ընդ որում, ըստ բրիտանացու, բնավ էլ կարիք չկա դրսից որեւէ մեկի խոսքերի, թե արվածը սխալ է: «Մարդիկ կան ձերբակալված, կան դատական գործեր, որ չեն ունեցել արդար ու անկողմնակալ մոտեցում, դուք ունեք մարդկանց վրա հարձակումներ փողոցներում, սպանվածներ, որ անընդունելի է ուզած չափանիշների կիրառման դեպքում»:

«Ազգը» հետաքրքրվեց, թե ինչպիսին է եղել Հայաստանի հարցի քննարկման ընթացքում ընդհանրապես հանձնաժողովի մոտեցումը: «Կարծում եմ, հանձնաժողովը բավականին «պինդ» է իր մոտեցման մեջ, եւ երեւի թե լուրջ որոշում պիտի կայացվի՝ հավատարիմ մնալով Եվրոպայի խորհրդի սկզբունքներին: Իսկ եթե ոչ, ապա Եվրոպայի խորհուրդը կձախողի Հայաստանի բնակչության սպասումները», եզրակացրեց Մայք Հանկոկը:

ԵԽ մարդու իրավունքների հանձնակատար Թոմաս Համարբերգը վերստին կայցելի Հայաստան: Այդ մասին նա առաջարկվել է ԵԽԽՎ մոնիտորինգի հանձնաժողովի նիստում, որի ընթացքում ներկայացվել է Հայաստանի հարցով համազեկուցողների հակիրճ զեկուցումը վերջին՝ 1609 եւ 1620 բանաձեւերի կատարման առնչությամբ: Ներկայացվել են նաեւ մարդու իրավունքների գլխավոր հանձնակատարի Հայաստան կատարած հուլիսյան այցի եզրակացությունները:

Ըստ հանձնաժողովին մասնակից հայաստանյան պատվիրակության անդամ Րաֆֆի Հովհաննիսյանի, մտահոգություն է արտահայտվել, թե Հայաստանի իշխանությունները խնդիրների լուծման բավարար հետեւողականություն չեն ցուցաբերում, եւ հույս է հայտնվել, որ մոտ ապագայում Հայաստանը, էական առաջխաղացում կարձանագրի ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների, մարտի 1-ի հանգուցալուծման հարցում:

Հովհաննիսյանը չէր մասնակցել մոնիտորինգի հանձնաժողովի վերջին մեկ-երկու նիստերին՝ իր բառերով, «ժողովրդավարության վերաբերյալ անձնական չափանիշների պատճառով»: Ըստ նրա, թե՛ Համարբերգի, թե՛ զեկուցողների արձանագրության մեջ անճշտություն է եղել «Ժառանգության»՝ մարտի 1-ի խորհրդարանական հանձնաժողովի աշխատանքներին չմասնակցելու վերաբերյալ, եւ ինքն այսօրվա իր ելույթում ճշտումներ է արել:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանն իր ելույթում հիշեցրել է, որ մարտի 1-ից անցել է 7 ամիս, բայց դեռեւս բանտերում են ընդդիմադիր գործիչներ, քաղաքացիներ, որոնք ընդհանրապես կապ չունեն դեպքի հետ: Նա հիշեցրել է, որ նրանք բանտերում են մեծ մասամբ մեկ ոստիկանի ցուցմունքի հիման վրա, իսկ մեղադրանքն էլ սկսվում է իշխանության զավթումից մինչեւ ոստիկանության նկատմամբ բռնություն կիրառելը:

«Ի տարբերություն այս բոլոր դատավարությունների, ողբերգության 10 զոհերի գործով ոչ մի բացահայտում, ոչ մի գործ, ոչ մի մեղադրանք չկա: Եվ սա շատ լուրջ հարց է հարուցում հանրային վստահության, ժողովրդավարության տեսակետից», նշել է Հովհաննիսյանը: Ի դեպ, առաջարկվել է մոնիտորինգի հանձնաժողովի անունից մշակել փաստաթուղթ եւ հաջորդ՝ դեկտեմբերին նախատեսվող նիստում հաստատել: Բայց չի բացառվում, որ հանձնաժողովը վերանայի իր օրակարգը եւ հուշագիրը ներկայացվի ԵԽԽՎ այս նստաշրջանում:

Րաֆֆի Հովհաննիսյանը չի մասնակցում ԵԽԽՎ լիագումար նիստերին, ինչպես եւ հայտարարել էր ամառային նստաշրջանի ընթացքում՝ «ունենալով ժողովրդավարության վերաբերյալ անձնական չափանիշներ», դժգոհ լինելով կիրառվող երկակի չափանիշներից: Նա մասնակցում է հանձնաժողովների նիստերին, քանի որ հայաստանյան պատվիրակության անդամ է եւ ունի իր պարտավորությունները, օրինակ՝ Նոր Ջուղայում մշակութային ժառանգության պահպանության հարցի լուծման գործում:

ԱՀԱԶԱՆԳ

«Շունուգելի բաժին դառնաք»

Ինչո՞ւ են սատկում ձկները՝ պատճառն ակնհայտ է եւ «անհայտ»

«Շունուգելի բաժին դառնաք», սա անեծքի ժանրի ամենասուր արտահայտություններից է: Բայց Սեւադա Թոռոսյանի համար սա ուղղակի իմաստով արդեն իրականություն է դարձել: Բնության աղետ չէր, որ սիրտն ակամա հաշտվեր իրավիճակի հետ: Իր թույլ տված սխալը չէր, որի համար միշտ զղջար: Այսօր էլ ականջների մեջ հնչում է Սումգայիթից փրկված կնոջ ձայնը, որն իր թաշկինակի մեջ պահել էր թուրքի ձեռքով հանած դստեր աչքը, ողբաձայն հեկեկալով՝ «Շունուգելի բաժին դառնաք, թուրքեր»: Հենց այդ օրվանից Սեւադան տնից վերցրեց որսորդական հրացանը, շուրջը հավաքեց հայրենիքին նվիրյալ մի խումբ մարդկանց, կազմեց «Արծիվ» ջոկատը եւ մեկնեց Արցախ: Նա իր կռիվը կռվեց, հաղթությամբ տուն վերադարձավ: Մեդալների արժանացավ: Սակայն այսօրվա կռիվն ուրիշ կռիվ է, նա այսօր չի կողմնորոշվում՝ ում եւ ինչի դեմ է իր կռիվը: Սա նույնիսկ կռիվ էլ չի համարում: Ավելի շատ սա նման է դավաճանության:

Դավաճանություն բնության դեմ, կենդանական աշխարհի, հայ մարդու դեմ:

Մարդն իր արդար վաստակով, իր խելքի եւ մտքի ուժով ձեռնարկել էր մի ծրագիր: Իր հայրենի Մեղրաձոր գյուղում դեռեւս խորհրդային տարիներին գործում էր Մարմարիկ գետի ջրերի վրա կառուցված ձկնաբուծարան: Գնեց ձկնաբուծարանը, Երեւանից իր տունուտեղը բերեց Մեղրաձոր, ողջ ընտանիքով նվիրվեցին այդ գործին: Ձկները դարձան ընտանիքի անբաժան եւ հարազատ անդամները:

Ամեն ինչ ընթանում էր իր հունով: Տարեցտարի ավելացնում էր ձկների քանակը: Մտածեց խոշորացնել տնտեսությունը: Բանկից վարկ վերցրեց, սկզբում՝ 600, ապա՝ 4000, այնուհետեւ՝ 30 000, վերջում՝ 45 000 դոլարի չափով: Իր բիզնես ծրագիրն սկսել էր հաջողությամբ իրականություն դառնալ:

Մի օր էլ, ինչպես հեքիաթներում է լինում, առավոտյան ձկներին կերակրելիս՝ տեսավ չափից ավելի շատ սատկած ձկներ: Սատկածների թիվն օր օրի ավելանում էր: Տեղի անասնաբուժական ծառայությանը դիմեց: Հիվանդություն չհայտնաբերեցին: Մտածեց՝ կերից կարող է լինել: Ստուգել տվեց, ոչ մի շեղում: Զարմանալին այն էր, որ ձկնավազաններից մեկում ձկներն առողջ խայտում էին եւ ոչ մի անկում, իսկ այս վերջին տարիներին ստեղծված ավազաններում արդեն ձկներ գրեթե չէին մնացել, շունուգելի բաժին դառնալու անեծքին էին արժանանում:

Սատկած ձկների թիվը հասնում էր հարյուր հազարների: Սա արդեն աղետ էր, պատճառն՝ անհայտ: Ձկնաբուծարանի շուրջը վխտում էին գյուղի թափառական շները: Վերջին օրերին շներն էլ արդեն չէին ճաշակում սատկած ձկները: Երեւի կենդանական բնազդը նրանց ինչ-որ բան էր հուշում:

Մի օր էլ, տարտամ մտքերի եւ մտածումների մեջ, քայլերն իրեն տարան գյուղի մերձակա Մարմարիկ գետակի կողմը: Եվ ի՞նչ տեսնի՝ գետակի ափերին բազմաթիվ սատկած ձկներ, որոնց մարմիններն արդեն գորշ տիղմով էին պատած: Սեւադան հասկացավ, որ իր ձկնաբուծարանի եւ Մարմարիկ գետի ձկները նույն պատճառով են սատկում: Հիմա նոր հասկացավ, թե ինչու ձկնավազաններից մեկում ձկները կայտառ խայտում են. ուրիշ գետակի ջրերից էր սնվում:

Մարմարիկ գետի ջրերը վերջին ժամանակներս դարձել էին պղտոր եւ գարշահոտ: Հետեւելով գնաց, հասավ Մարմարիկի ջրամբար, որտեղ վերակառուցման շինարարական աշխատանքներ են սկսվել: Ահա թե որտեղ է չարյաց աղբյուրը:

Սեւադան արդեն մի տարուց ավելի այս ամենի մասին ահազանգեր է հնչեցնում: Նա պատմում է. «Սկզբում դիմեցի Կոտայքի մարզպետարան, պատասխանեցին, որ ջրի անալիզների վերաբերյալ տեղեկություններ չկան, հետեւաբար ոչինչ չեն կարող ձեռնարկել: Դիմեցի տարբեր ատյաններ, պատասխաններն ամիսներով ձգձգվում էին»: (Ի դեպ, մեր հայրենի չինովնիկներն իրենց համար կերտով օգտվում են օրենքով մեկ ամիս սահմանված պատասխան տալու իրավունքից, բայց հրատապ հարցերին ավելի շուտ պատասխանելու պարտականության մասին միշտ մոռանում են, ըստ երեւույթին՝ հիշեցնողներ էլ չկան):

Տեսնում է՝ բան դուրս չի գալիս, դիմում է կառավարությանը, էլի արդյունքն ուշանում է, դիմում է ՀՀ նախագահին, այս անգամ դիմումը չինովնիկական նախորդ ատյանների աստիճանավանդակներից գլորվելով վերջապես հասնում է Մեղրաձոր: Եկան գետի ջրի անալիզ վերցնելու: Հիմա էլ ջրի անալիզի պատասխանն է իր նախորդ դիմումների օրին ընկել: Ստիպված ինքն է գնում պատասխանի հետեւից: Հանրապետությունում ֆիմիկոս ու լաբորատորիա չի թողել, դիմել է: Բոլոր տեղերում էլ հաստատում են, որ ջրի մեջ ամոնիակի սահմանված նորման չափից ավելի գերազանցող քանակություն կա, ինչն էլ դարձել է ձկների անկման պատճառ:

Վերջապես վարչապետ Տիգրան Սարգսյանին ուղղված վերջին նամակին կարծես թե ընթացք է տրվել: Նամակն ուղարկվել է գյուղնախարարություն: Նախարարի տեղակալ Լ. Ռուխկյանը պատասխանել է. «Վերցված նմուշների լաբորատոր հետազոտության եւ անասնաբուժական փորձաքննության արդյունքները ցույց են տվել, որ հետազոտված ձկան նմուշներում ինֆեկցիոն եւ պարազիտային հիվանդություններ չեն հայտնաբերվել, ձկան կերը պահանջվող նորմերի սահմանում է, ջրի նմուշների մի քանի ցուցանիշներ սահմանված նորմերից ունեն շեղումներ (լաբորատոր հետազոտության արդյունքները կցվում են)»:

Արդեն մեկ տարուց ավելի դիմելով տարբեր գերատեսչությունների եւ ստուգող, փորձաքննող, հետազոտող մարմինների, Սեւադան վաղուց արդեն համոզվել էր, որ սատկած ձկան նմուշներում ինֆեկցիոն եւ պարազիտային հիվանդություններ չկան, ձկան կերը պահանջվող նորմայի սահմաններում է, փոխնախարարի պատասխանում որեւէ նոր բան չկար, նորություն չէին նաեւ ջրի սահմանված նորմերից շեղվելու վերաբերյալ նրա բացահայտումները՝ հիմնված «Հանրապետական անասնաբուժական հակահամաճարակային եւ ախտորոշիչ կենտրոնի» հետազոտության վրա: Դրանք շեղումներ համարելը, մեղմ ասած, նշանակում է կոծկել, սվաղել, լղոզել իրականությունը: Ինքներդ դատեք՝ ջրի նմուշներում ամիակի խտությունը կազմել է 4,5 մգ/լ, իսկ թույլատրելի սահմանային խտությունը պետք է լինի 0,05 մգ/լ, թթվածնի քանակությունը կազմել է 2,8 մգ/լ, թույլատրելի սահմանային քանակությունը 6,0 մգ/լ է: Մեծ գիտություն պետք չէ հասկանալու համար, որ ամիակի ԹՍԽ-ն (թույլատրելի սահմանային խտությունը) գետի ջրերում գերազանցում է 90 անգամ: Դա մեր պետական չինովնիկների համար գուցե սովորական շեղում կարող է համարվել, իսկ անլեզու ձկների համար արդեն մեկ տարվա ժամկետով կյանքին հրաժեշտ տալու դասավճիռ է:

Սեւադա Թոռոսյանը վերին ատյաններին դիմել է մի պարզ եւ օրինական խնդրանքով, այն է՝ տարուց ավելի իր ձկնաբուծարանը ոչնչացվում է, դիմել է այդ հարցի լուծման համար պատասխանատու բազում մարմինների, սայլը տեղից չի շարժվում, ստիպված է եղել դիմել վարչապետին ու երկրի նախագահին, ստացվում է, որ դարձյալ նույն ջուրը նույն ջրաղացում նորից է ծեծվում: Սեւադային նորից ու կրկին սկսել են բացատրել, թե ինչու են ձկները սատկում: Սեւադային բացատրություններ այլեւս պետք չեն: Ինչպես Մարքսը կասեր՝ «Մեզ շրջապատող աշխարհը մինչեւ այժմ շատերն են բացատրել, սակայն խնդիրն այն փոխելու մեջ է»:

Մարմարիկի ջրամբարի վերակառուցմամբ խոշոր բիզնես ծրագրեր են իրականացվելու: Սեւադա Թոռոսյանի բիզնեսը փոքր է: Ստացվում է, որ նրա բիզնեսը պետք է կուլ գնա խոշորին: Կարծես ոչ մեկի հոգսը չէ, որ նա այդ բիզնեսի մեջ է դրել տարիների իր վաստակն ու խնայողությունները, իսկ ամենադրամատիկը՝ վարկով վերցված մոտ 80 հազար դոլար գումարը, որի վերադարձման պարտավորությունը ուշացնելու կամ չկատարելու դեպքում տույժ ու տուգանք պիտի վճարի կամ սնանկ ճանաչվի: Ո՞ր մեղքի համար: Տարերածին, տեխնածին կամ գուցե մարդածին ո՞ր աղետի պատճառով:

Մենք չգիտենք եւ այդքան էլ կարեւոր չէ, թե ում բիզնեսի հզորացմանն է ուղղված Մարմարիկի ջրամբարի վերակառուցման այդ ծրագրի իրականացումը եւ ինչու պետական ատյաններն այդպես վախվորած են մոտենում հարցի կոնկրետ լուծմանը, սակայն փոքր ու միջին բիզնես ծրագրերը, որոնց պաշտպանության մասին այդքան հաճախ են ճամարտակում տարբեր ատյանների պետական պաշտոնյաները, մի՞թե այս սատկած ձկների բախտին պիտի արժանանան:

ՄՆԱՑԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հրազդան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅԱՆԸ

«Ջուարթնոցը» շատ աւելի լաւ է, քան...

Երկար տարիներ մամուլով, անձամբ, հրապարակաւ եւ նամակներով իմ դժգոհութիւններս յայտնած եմ Երեւանի «Զուարթնոց» օդակայանի անկանոնութեանց եւ բացթողումներուն մասին: 1962-էն ի վեր հաւանաբար 60 անգամ այցելած եմ Հայաստան եւ բաւական ծանօթ եմ «Զուարթնոց»-ի հերթական փոփոխութեանց: Մեծ եղաւ զարմանքս Արաքս Սաֆարեանի ստորագրութեամբ լոյս տեսած մէկ քննադատական յօդուածը «Զուարթնոց» օդակայանին մասին:

Վերջին մէկ տարուան մէջ երեք անգամ անցած ըլլալով «Զուարթնոցէն»՝ սկսած եմ բարեկամներուս պատմել այն հաճելի փորձառութիւնը, զոր գտած եմ այդ օդակայանին մէջ: Տեսած ըլլալով աշխարհի բազմաթիւ օդակայաններ, կրնամ անվարան հաստատել այն արտակարգ գոհունակութիւնը եւ հաճոյակատար ընդունելութիւնը, որ կ՚ունենամ «Զուարթնոց»-ի մէջ, վերջին փոփոխութիւններէն ի վեր:

Կուզեմ վստահեցնել Ձեզ, թէ ես ոչ օդակայանի բաժնետէր եմ, ոչ ալ պրն. Էռնեկեանի գործընկեր, այլ պարզ ուղեւոր մը, որ հաճելիօրէն զարմացած է օդակայանի անօրինակ բարելաւումներէն:

Ձեր թղթակիցին յօդուածը վերնագրուած էր «Զվարթնոց» օդակայանի սպասարկումը հեռու է անգամ բավարար լինելուց- այդպէս են բնորոշում գրեթէ բոլոր այն ուղեւորները, որոնք ժամանում են Երեւան կամ մեկնում են այնտեղից»: Ես կուզեմ «բոլոր այն ուղեւորներից» բացառութիւն կազմել:

Արաքս Սաֆարեան կը գրէ. «Ժամանելով օդակայան մինչ բեռի գրանցման անցնելը, եթէ չունենաս 10 հազար դրամ օդավճարի կտրոնը եւ մաքսահետքեր, ապա բեռի գրանցումն անհնար է: Նշենք, որ աշխարհի որեւէ օդանավակայանում գոյություն չունի մասնակի վճարում, որը հայկական նորմերով համարվում է օդահարկ: Հիշյալ հարկը գուցէ համալրուած է տոմսի արժէքում»: Այս քննադատութեան պատասխանը արդէն վերջին նախադասութեան մէջ է: Ամէն օդակայան կը գանձէ այդ հարկը, որ «համալրուած է տոմսի արժէքում»:

Միւս քննադատութիւնը զուգարաններուն մասին է, որ կ՚ըսէ. «Եթէ ուղեւորը «Զվարթնոց» օդակայանում սխալմամբ փորձի զուգարան գնալ, ապա կարծում ենք երկար ժամանակ հիշողութիւնից անջնջելի կմնան զուգարանի կեղտոտությունն ու գարշահոտը, որն անմիջապես հիշեցնում է խորհրդային ժամանակները»:

Գուցէ Ձեր յօդուածագիրը կրնայ անհաճոյ փորձառութեան մը առջեւ գտնուած ըլլալ, ընդհակառակն, վերջին մէկ տարուան ընթացքին միշտ խորհրդային ժամանակներու պայմաններուն վախով եւ ակնկալութեամբ մտած եմ մարմարակերտ զուգարանները, որոնք եւրոպական չափորոշիչներով մաքուր գտնուած են:

«Նշենք նաեւ որ միջազգային ոչ մի օդանավակայանում բեռնասայլակները վճարովի չեն», կը գրէ Արաքս Սաֆարեան: Սակայն երկար ատեն եղած են վճարովի, օրինակ, Նիւ Եորքի «Քենեդի» օդակայանը հասնողը եթէ մանրուք դոլար չունենար, աշխարհի ոչ մէկ տարադրամով կրնար «ատոմատ» մեքենայէն բեռնասայլակ վարձել: Այդ անպատեհութեան առաջքն առնելու համար Ամերիկայի մէջ (հիմա նաեւ Եւրոպայի մէջ) սայլակները ձրի կը տրամադրուին օդակայանի միայն միջազգային բաժնին մէջ, մինչ տեղական թռիչքներուն համար սայլակները կը մնան վճարովի:

«Անձնագրային ստուգները գրեթէ իրազեկ չեն արտերկրում գործող անձնագրերից: Եւ հաճախ ուղեւորը ստիպված է լինում երկար եւ անիմաստ հարցաքննվել: «Մի հատ աջ նայիր, մի հատ ձախ նայիր, ստորագրիր այս թղթի վրա, ո՞ւր ես գնում, որքա՞ն ես մնալու» եւ նման անհեթեթ, ծանձրալի հարցադրումներով հոգնեցնող իրավիճակ են առաջացնում»: Ոչ մէկ ատեն անձնագրային ստուգները նման հարցեր չեն տուած ինծի: Ձեր թղթակից տիկնոջ փորձառութիւնը ենթադրել կուտայ ինծի, որ ինք հաւանաբար… գեղեցիկ անձ մըն է, որ անձնագրային ստուգը հետաքրքրուած է զինք մէյ մը աջէն դիտել եւ մէյ մըն ալ ձախէն…

Թող ոեւէ ճամփորդ փորձէ Ամերիկա մտնել, նոյնիսկ ամերիկեան քաղաքացիներուն կը տրուին բոլոր այս հարցումները եւ աւելին, հակառակ որ ուղեւորը ինքնաթիռին մէջ բոլոր այդ հարցումներուն պատասխանը տուած կ՚ըլլայ հարցաթերթիկին մէջ:

Բացատրութեան կը կարօտի նաեւ ուղեբեռի մասին արձանագրուած բողոքը. «Ուղեբեռը ստանում ես ճամպրուկի փականը կոտրված վիճակում, ճամպրուկից գողացած են իրերդ»:

Իմ ճամպրուկներէն իրեր պակսած են Ամերիկայի, Եւրոպայի եւ Ափրիկէի մէջ, սակայն երբեք Հայաստանի…

Ամերիկայի մէջ բոլոր ուղեւորները ազդարարուած են ճամպրուկին կողպէքը բաց թողուլ, այլապէս «դամոժնիան» իրաւունք ունի զայն կոտրելու: Յաճախ ճամպրուկին մէջ պակասաւոր իրեր ալ կարելի է յայտնաբերել ուրիշ օդակայաններու մէջ:

Վերջին անգամ Երեւան այցելելուս, այսինքն այս տարուան մայիսին, «Զուարթնոց» օդակայանէն բոլոր ձեւակերպութիւններն անցնելէ յետոյ դուրս գալու ընդամէնը տեւեց 15 րոպէ, այսինքն՝ մեր լեզուով՝ 15 վայրկեան: Եւ ելքի ժամանակ երիտասարդ ու վայելուչ պաշտօնեաները այնպիսի ժպիտով բարի գալուստ մաղթեցին, որ քիչ մնաց որ փաքքուէի մէկուն եւ… պաչէի երեսները:

Բողոքող ուղեւորներու մէջ բացառութեան կարգ...

ՆՐՈՒՆԴ ԱԶԱՏԵԱՆ

Ռուսաստանի գերտերության հովերն ու Վրաստանի ԱՄՆ-ՆԱՏՕ-ական «մեջքը»

Փոխադարձ մեղադրանքներ ԵԽԽՎ ամբիոնից

Ռուսաստանը փրկել է օս ժողովրդին, ըստ ռուսաստանյան պատվիրակության ներկայացուցիչների: Իսկ Վրաստանն էլ անեքսիայի ենթարկված երկիր է, ըստ վրացական տեսանկյունի: Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի երեկվա նիստում Ռուսաստանի ու Վրաստանի միջեւ պատերազմի հետեւանքների քննարկումն այնպիսի տպավորություն էր թողնում, կարծես ելույթ ունեցող անձանց մեծամասնությունը բնավ էլ նույն հարցի մասին չէր խոսում:

Թերեւս հիմնական, հնչեղ ու առավել գունեղ ելույթները թողնելով հինգշաբթի օրվան, երբ այդ նույն հարցը կրկին քննարկման առարկա կդառնա, ընդ որում՝ երեկոյան սպասվող փաստաթղթի քվեարկությամբ, երեկվա նիստում ԵԽԽՎ պատգամավորները լսեցին նախ՝ ԵԽ գլխավոր քարտուղար Թերի Դեվիսին, ապա նաեւ մարդու իրավունքների հանձնակատար Թոմաս Համարբերգին:

Դեվիսը կարեւորեց, որ Ցխինվալում ստեղծված իրավիճակը պատմական մասշտաբ ունի ու չհամաձայնեց պատերազմական գործողությունների սկսման այն պատճառաբանությանը, թե օս եւ վրացի ժողովուրդների միջեւ միշտ առկա են եղել խնդիրներ: Հիշեցնելով, որ մինչեւ օգոստոսյան դեպքերը եւ օսական, եւ ռուսական, եւ վրացական կողմերը ճշտապես պնդում էին ռազմական գործողությունների անթույլատրելիությունը, Դեվիսը նշեց ներկա խնդիրները:

Մասնավորապես, աճել են բողոքները մարդու իրավունքների Եվրոպական դատարանում, ուստի ԵԽ-ն պետք է արձագանքի, թեկուզ ընդլայնված մոնիտորինգով: Անհետաձգելի է մնում տեղահանվածների անվտանգ վերադարձի հարցը: «Շատ է խոսվում, թե ով առաջինը սեղմեց ձգանը, բայց տվյալ դեպքում գլխավորն է, թե ինչ անել հիմա», վեհաժողովում նշեց Թերի Դեվիսը:

Թոմաս Համարբերգը մարդու իրավունքների առումով օգոստոսյան իրադարձությունների հետեւանքով ստեղծված վիճակը հումանիտար աղետ որակեց, կրկին կարեւորելով տեղահանվածների վերադարձը, ականազերծման հարցերը, շարունակվող թալանի ու գողությունների վերացումը, գերիների ճակատագիրը, նաեւ հակամարտության գոտում վերահսկողության խնդիրները:

Հերթագրված 100-ից ավելի ելույթներից վեհաժողովը երեկ լսեց մի մասը միայն, ընդ որում, դրանցում ընդհանրական էր որեւէ կողմին մեղադրելու մոտեցումը, երկուստեք փաստարկմամբ, թե զոհվածների համար մեղքը կրում է այս կամ այն կողմը: Ինչ վերաբերում է կոնկրետ տվյալ դեպքում որպես կողմեր հանդես եկող Ռուսաստանին ու Վրաստանին, ապա փոխադարձ մեղադրանքներն ամենից առաջ վերաբերում են Մեդվեդեւ-Սարկոզի համաձայնության դրույթների չիրագործմանը:

Եվ եթե Վրաստանի ներկայացուցիչներն ավելի շատ խոսում են ագրեսիայի, նաեւ զինվորական միավորումները դուրս չբերելու մասին, ապա ռուսական կողմը բարձրաձայնում է թեկուզ Եվրամիության մակարդակով համաձայնագրի դրույթների չկատարման պահերը, մասնավորապես հղում անելով այն խոստմանը, թե կնշանակվեն քննարկումներ հարավօսական իրադարձությունների առնչությամբ:

Հիշեցնենք, որ մինչ հինգշաբթի Ռուսաստան-Վրաստան թեմայով քննարկումների շարունակումը, այսօր ԵԽԽՎ-ն պետք է քվեարկի Ռուսաստանի պատվիրակության լիազորությունների վերանայման հարցը: Սակայն մինչ ԵԽԽՎ պատվիրակները Եվրոպայի խորհրդի դերի լրջացման, մեծացման ու ակտիվացման անհրաժեշտության մասին էին խոսում, Ռուսաստանի պատվիրակության ղեկավար Կոնստանտին Կոսաչեւը երեկ արդեն խոսում էր թեմայի՝ ԵԽԽՎ հունվարյան նիստում շարունակելու հավանականության մասին, այն վստահությամբ, թե այս նստաշրջանում հատուկ եզրակացություններ չեն արվի:

Վրաց-ռուսական հարաբերություններին հետեւելու դեպքում էլ տպավորություն կարող է ստեղծվել, թե ԵԽԽՎ քննարկումներն այս երկու երկրների հարաբերությունների կտրվածքով տեղի են ունենում առնվազն մեկ այլ մոլորակի վրա: Եթե ԵԽԽՎ քննարկումները նպատակ ունեն պարզելու իրավիճակը եւ ելք գտնելու սառեցված հարաբերությունների վերականգնման ու նորմալացման համար, ապա այն, ինչ այս օրերին տեղի է ունենում ռուս-վրացական հարաբերությունների առումով, բնավ էլ եվրոպատգամավորների տրամաբանությանը չի համապատասխանում:

Ավելի կոնկրետ, ռուսաստանյան դիվանագիտական ներկայացուցչության աշխատակիցները դեսպանի հետ երեկ վերադարձել են Մոսկվա, ՌԴ նախագահը առավելագույն աջակցություն է խոստանում Աբխազիային, վստահեցնում է «Աբխազիայում եւ Հարավային Օսիայում ազգային շահերի պաշտպանությունը», ու ընդհանրապես Ռուսաստանը գտնում է, որ հարաբերությունների նորմալացման առաջին քայլը պետք է անի Վրաստանը եւ այլն:

Ինչպես ասում են, ամեն մեկն իր գործն է անում, վաստակում իր հացը, միայն, այսպես թե այնպես, լինում են տուժողներ, որ տվյալ դեպքում 2000-ից ավելի զոհերն են օգոստոսյան իրադարձությունների ժամանակ:

Ս. ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Ստրասբուրգ

«Նյու Յորքում չհաջողվեց հանդիպել Հայաստանի նախագահի հետ, որովհետեւ ուշ էր ժամանել»

1-ին էջից

Ահա թե «Հայաստան» ենթավերնագրով ինչպես են վերարտադրվել դրանք.

«Նախագահ Գյուլը նշեց, որ Հայաստանի առաջնորդ Սերժ Սարգսյանի հետ Նյու Յորքում չեն հանդիպել, որովհետեւ չի եղել որեւէ նոր զարգացում, ավելացնելով. «Հուսով եմ, առաջիկայում նորից կհանդիպենք»: «Ինչպիսի՞ նախապայմաններ է ենթադրում Հայաստանի հետ սահմանի բացումը» հարցին պատասխանելիս Գյուլն ասաց. «Մի՞թե փակ կլինեին սահմանները, եթե մենք խնդիրներ չունենայինք»: Նա հիշեցրեց, որ Թուրքիան Հայաստանին առաջինը ճանաչող երկրներից է եւ Հայաստանի հետ իր համատեղ շահերը նա առաջ է մղում Վրաստանում Թուրքիայի դեսպանության միջոցով, սակայն «բացակայում են լիարժեք դիվանագիտական հարաբերություններն ու համագործակցությունը»: «Ինչո՞ւ, հարցադրում արեց Գյուլը, այն պատճառով, որ խնդիրներ ունենք: Դրա համար էլ սահմանները փակ են: Իմ (Երեւանյան) այցի եւ այս հանդիպումների (երկկողմը՝ ներառյալ) նպատակն այդ խնդիրների հաղթահարմանն ուղղված երկխոսության գործընթացի սկզբնավորումն է: Եթե այս գործընթացում հետ քաշվեն մեր առջեւ դրված խնդիրները, ապա կհաստատվի ամեն տեսակի համագործակցություն, սահմանները կբացվեն, հարաբերությունները լիարժեք կդառնան»:

Հայաստանի նախագահ Սերժ Սարգսյանի հետ ՄԱԿ-ի Գլխավոր ասամբլեայի շրջանակներում հանդիպման հավանականության վերաբերյալ մեկ այլ հարցի պատասխանելիս, Գյուլն ասաց, որ Սարգսյանը Նյու Յորք ուշացումով էր ժամանելու, այս իսկ պատճառով էլ հանդիպում չծրագրվեց, քանի որ նա ուշացավ, հետեւաբար չհաջողվեց հանդիպել նաեւ ընդունելություններում: Այնուհետեւ նա ավելացրեց. «Թեեւ նրա հետ հանդիպում չկայացավ, սակայն կարեւորը պաշտոնական Երեւանի հետ հանդիպումները շարունակելու որոշումն է: Երեկ արտգործնախարարները հանդիպեցին, ընդունեցին հանդիպումները շարունակելու որոշում: Ներկա պահին կարեւորը որոշման ընթացքին հետեւելն է: Առաջիկայում մենք նորից կհանդիպենք Հայաստանի նախագահի հետ, եթե ճանապարհ հարթվի: Գուցե մենք չենք հանդիպել, որովհետեւ նոր զարգացում չի եղել»:

Այնուհետեւ Գյուլը նշեց, որ Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունները ներկա պահին համաշխարհային հասարակական կարծիքի ուշադրությունը գրավող ամենաայժմեական թեմաներից են, տարբեր երկրների ղեկավարներն այդ հարցով իրեն են դիմում, որ տեղեկություն ստանան, իսկ ինքն ամենայն անկեղծությամբ նրանց է փոխանցում կատարվող զարգացումները:

Գյուլը միաժամանակ հիշեցրեց, որ ինքը նախագահի պաշտոնում ընտրվելու առնչությամբ շնորհավորել է Սարգսյանին, դրան է հետեւել ֆուտբոլային հանդիպման հրավերը, որին դրական արձագանք է տվել ինքը՝ ավելացնելով. «Սակայն այս ամենը մնաց անցյալում: Կովկասում տեղի ունեցան այլ զարգացումներ: Իմ շնորհավորանքն ու մեծարգո Սարգսյանի հրավերը Վրաստան-Ռուսաստան ճգնաժամից առաջ էին: Կովկասի դեպքերն ստիպեցին բոլորին վերագնահատել իրավիճակը, ղեկավարի պարտականությունը սեփական երկրին եւ տարածաշրջանին ծառայելն է, այլ ոչ թե առկա խնդիրները քողարկելը: Տեսա, որ ստեղծված իրավիճակում բոլորը նույն մոտեցումն են ցուցաբերում: Այցելելով Ռուսաստան եւ Վրաստան, միեւնույն տպավորությունն ստացել էր նաեւ մեր վարչապետը: Ստեղծվել է հիմնախնդիրների կարգավորման մթնոլորտ, որը ներառում է եւ Թուրքիա-Հայաստան, եւ Ռուսաստան-Վրաստան, եւ Հայաստան-Ադրբեջան հարաբերությունները:

Գյուլը պատասխանելով «Հայկական սփյուռքի դիրքորոշման մեջ նկատվող մեղմացման» վերաբերյալ հարցին, ասաց. «Կնշանակի յուրաքանչյուրը սկսելու է կառուցողական դիրքորոշում որդեգրել»:

Լրագրողներից մեկն ասել է. «Վաշինգտոնում հետեւություն են անում, թե Հայաստանի հետ Թուրքիայի մերձեցումը Ռուսաստանի դեմ թուլացնում է Վրաստանի դիրքերը», իսկ Գյուլը պատասխանել է. «Մեզ այդպիսի բան չեն փոխանցել: Հանդիպումներում ես այդ բանը չնկատեցի»:

Կոնգրեսը մերժեց «ֆինանսական առողջացման» փաթեթը

Ժամեր տեւած բանավեճերից հետո ԱՄՆ Կոնգրեսը մերժել է վարչակազմի ներկայացրած «ֆինանսական առողջացման» ծրագիրը: Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ այդ նախագիծը մերժվել է Կոնգրեսի ստորին պալատում, որտեղ փաստաթուղթը ստացել է 205 «կողմ» եւ 238 «դեմ» ձայներ: Ընդունման համար պահանջվում էր 215 «կողմ»:

Հատկանշական է, որ հանրապետական վարչակազմի եւ մասնավորապես ֆինանսների նախարար Պոլսոնի առաջարկած նախագիծը մերժել են ոչ միայն դեմոկրատները, այլեւ հանրապետականները. դեմ քվեարկածների թիվը կազմել է համապատասխանաբար 140 եւ 133:

Կառավարության ծրագիրը նախատեսում էր անվերադարձ պարտքեր տալ ֆինանսական խոշոր ընկերություններին, որը ամերիկացի հարկատուների վրա կնստեր մոտ 700 մլրդ դոլար:

Սպիտակ տունը հիասթափություն է արտահայտել Կոնգրեսի քվեարկության արդյունքների կապակցությամբ: Բուշի մամլո քարտուղար Տոնի Ֆրատտոն լրագրողներին ասել է, որ քվեարկության նախօրեին նախագահը զանգահարել էր կոնգրեսականներին՝ խնդրելով դրական քվեարկություն:

Սակայն ամերիկացի օրենսդիրները քվեարկության ժամանակ հաշվի առան բազմաթիվ մարդկանց այն կարծիքը, որ վարչակազմի ֆինանսական օգնության ծրագրի նպատակն է «բանկատերերին փրկել հասարակ քաղաքացիների հաշվին»: Ուստի նախագիծը մերժեցին թե՛ դեմոկրատները եւ՛ թե՛ հանրապետականները: Այս կապակցությամբ BBC-ն արձանագրում է, որ նոյեմբերին կայանալիք նախագահի եւ օրենսդրական մարմինների ընտրությունները կոնգրեսականներին ստիպում են այնպես քվեարկել, որ իրենց ժողովրդականությունը դրանից չտուժի:

Կոնգրեսի քվեարկության արդյունքների հրապարակումից հետո ԱՄՆ-ի, Ասիայի եւ Եվրոպայի ֆինանսական բորսաներում երեկ տնտեսական ցուցիչների անկում արձանագրվեց, նավթի գինն ընկավ մոտ 10 դոլարով եւ այլն:

Թալիբների առաջնորդը ԱՄՆ-ին հիշեցրեց խորհրդային զորքի ճակատագիրը

«Թալիբան» շարժման առաջնորդ Մուհամմադ Օմարը ԱՄՆ-ին առաջարկել է սեփական զորքը խաղաղ ձեւով դուրս բերել Աֆղանստանից: «Հակառակ դեպքում միջազգային կոալիցիոն ուժերի զինծառայողները կարժանանան խորհրդային զավթիչների ճակատագրին», սպառնացել է թալիբների առաջնորդը, որի խոսքերը մեջբերում է Ռոյթեր գործակալությունը:

Օմարի դիմումը եւ զորքը դուրս բերելու կոչը հրապարակվել են իսլամիստների կայքերից մեկում: Այդ մասին հաղորդում են համացանցում ծայրահեղականների գործունեությունը վերահսկող SITE intelligence group-ի ներկայացուցիչները:

«Փոխե՛ք օկուպացմանն առնչվող ձեր որոշումը եւ փնտրե՛ք զորքերի դուրսբերման անվտանգ ուղիներ», ընդգծում է Օմարը հայտարարության մեջ: «Եթե դուք թողնեք մեր հողը, ապա կարող ենք համաձայնության գալ ձեր զորքերի խաղաղ դուրսբերման ապահովման շուրջը» շարունակել է նա: Թալիբների առաջնորդի խոսքերով. «զավթիչներին պարտություն է սպասում ողջ աշխարհում, ինչպես անցյալում պատահեց Խորհրդային Միության հետ»:

Հնդկական տաճարում հրմշտոցից 113 զոհ

Հնդկաստանի արեւմուտքում գտնվող տաճարներից մեկում երեկ տեղի ունեցած հրմշտոցի հետեւանքով 113 մարդ է մահացել: Այդ մասին հաղորդում է Ֆրանսպրես գործակալությունը, վկայակոչելով պաշտոնական աղբյուրներ: Դեպքը տեղի է ունեցել Ջոդպուր քաղաքում (Ռաջաստանի նահանգ):

Քաղաքի բարձրաստիճան պաշտոնյաներից մեկի խոսքերով, զոհերի մի մասի ինքնությունն արդեն պարզված է:

Հաղորդվում է, որ միջադեպը տեղի է ունեցել Չամունդայի (Վիշնու աստծո կնոջ՝ Դեւիի մարմնավորումներից մեկի) տաճարում, հնդուիստական մեծ տոնակատարություններից մեկի ժամանակ, երբ տաճարում հազարից ավելի մարդ էր հավաքվել:

Հնդկաստանում համանման դեպք տեղի էր ունեցել օգոստոսին, երբ Փենջաբի նահանգում Դեւիի տաճարի մոտ հրմշտուքից 140 մարդ է զոհվել: Էլ ավելի վաղ՝ 2005 թվականին, Հնդկաստանի արեւմուտքում համանման պայմաններում զոհվել էին 258 ուխտավորներ:

Բ. Ասադ. «Լիբանանի հյուսիսը դարձել է ահաբեկիչների հենակետ»

Սիրիայի նախագահ Բաշար Ասադը Դամասկոսում հայտարարել է, որ Հյուսիսային Լիբանանը դարձել է «ահաբեկչության իսկական հենակետ եւ լուրջ սպառնալիք է Սիրիայի անվտանգության համար»: Ասադի հայտարարությունը մեջբերել է Բեյրութի «Ալ Մանար» հեռուստաընկերությունը, որը շիա արմատականների «Հզբոլլահ» խմբավորման խոսափողն է:

Ասադը ընդգծել է, որ «ԱՄՆ-ի սխալ քաղաքականությունը բարենպաստ պայմաններ է ստեղծել ամբողջ տարածաշրջանում ահաբեկչության տարածման համար»: Նա հասկացրել է, որ Սիրիան «վճռականորեն կհակազդի բռնությանը»: Անդրադառնալով Լիբանանում հակաիսրայելական դիմադրական շարժմանն աջակցելուն, Սիրիայի նախագահը նշել է, որ «ոչ մի պարագայում Սիրիան չի գործի ի վնաս Լիբանանի կառավարության»:

Տարածաշրջանային վերլուծաբանները եզրակացնում են, որ շաբաթ օրը Դամասկոսում եւ երկուշաբթի օրը Լիբանանի Տրիպոլի քաղաքում տեղի ունեցած ահաբեկչությունները կազմակերպել է միեւնույն դիվերսիոն խումբը, որը կապված է «Ալ Կաիդայի» հետ: Պաշտոնապես չհաստատված տեղեկությունների համաձայն, Դամասկոսի միջազգային օդանավակայանի խճուղու վրա ականված ավտոմեքենան պայթեցրած ահաբեկիչը եկել էր Իրաքից:

Երեւանյան փառատոնի նոր անունները

Երբ համեմատենք Yerevan Musicfest առաջին եւ երկրորդ փառատոնների կատարողական կազմերը, ապա կտեսնենք երկու առանձնահատկություն: Մի կողմից, ղեկավարները հրավիրել էին առաջին փառատոնից արդեն հայտնի երաժիշտների (Ջուլիա Ֆիշեր, Ֆիլիպ Կասսար, Լեւոն Չիլինկիրյան, Յուրի Կիսլին), հաստատելով ժառանգորդությունը եւ ապահովելով ամբողջ փառատոնի նվագացանկի ընդլայնումը, մյուս կողմից՝ փառատոնի նոր անունները մեծացրին ունկնդիրների հետաքրքրությունը:

Հարկավոր է միջազգային մրցույթների դափնեկիր Ալեքսանդր Ծատուրյանին՝ Yerevan Musicfest ղեկավարներից մեկին պատշաճը մատուցել՝ նոր անունների շնորհիվ նա Հայաստանում համալրեց արդի երաժշտական կատարողական արվեստին վերաբերող տեղեկատվությունը: Այն երկու համերգները, որոնց մասին կխոսվի ստորեւ, ներկայացնում էին ճապոնացի ջութակահար Դայշիռո Կաշիմոտոյին եւ անգլիացի դաշնակահար Իըն Ֆաունթեյնին, որոնք ըստ արժանվույն ներկա են աշխարհի երաժիշտների ցանկում:

Կամերային երաժշտության տանը կայացած համերգի ծրագրում Բեթհովենի ստեղծագործություններն էին: Համերգը բացեց Իըն Ֆաունթեյնը N14 դո դիեզ մինոր սոնատով («Լուսնի»), որը հեղինակի բնորոշմամբ մոտ է ֆանտազիային: Ֆաունթեյնը այդպես էլ ներկայացրեց եռամաս ցիկլը՝ որպես անընդմեջ վերելք դեպի բարձունքը, իսկ սոնատի վերջնամասում ընդգծեց առաջին մասի կամարը: Պոետական թեքումով դաշնակահար Ֆաունթեյնը նվագում էր բնականորեն, կոմպոզիտորական տեքստից չհանելով իմաստային գաղտնիքները:

Հնչյունաստեղծման մեղմությունը, երաժշտական ֆակտուրայի միջոցների օգտագործման որոշակի զգուշավորությունը եւ մենակատարի հայեցակարգի հետ լիակատար համերաշխությունը բնորոշ էին Ֆաունթեյն-Կաշիմոտո դուետին: Նրանք Բեթհովենի N9 լա մաժոր («Կրոյցերյան») ջութակի ու դաշնամուրի սոնատը կատարեցին արտասովոր հղկված մանրակրկիտությամբ, ընդ որում՝ ամեն մասում տարբեր ձեւով: Առաջին մասում տեմպային փոփոխությունները նպաստում էին երաժշտական մտքի մերթ սեղմմանը, մերթ էլ՝ ընդարձակմանը:

Վերջնամասի Presto-ն ազատ է թռչնի թռիչքի պես: Մինչդեռ երկրորդ մասը՝ Andante con variazione-ն ապշեցրեց արդի հնչյունաստեղծմանը սահմանակցող նրբագեղությամբ: Վարիացիոն ձեւը նպաստում էր նաեւ նրբահյուս տեմբրային երանգավորմանը, որտեղ ջութակահարը փայլեց իր ազգային աշխարհընկալման բնույթի շնորհիվ:

29-ամյա Դայշիռո Կաշիմոտոն (ապրում է Գերմանիայում, թեեւ հանդես է գալիս Ճապոնիայի կողմից) դարձավ փառատոնի հայտնություններից մեկը: Թվում է, թե նա գործիքին տիրապետում է անսահմանորեն լավ, իսկ մտածողության կարգապահությունը մատնում է արդեն հասուն արվեստագետին:

Վերջապես դաշնամուրային ծավալուն սի բեմոլ մաժոր տրիոն (որը կոչում են «Archduke», քանի որ նվիրված է գլխավոր դուքս Ռուդոլֆին, որը 1810-1811 թթ. հովանավորում էր Բեթհովենին)՝ Իըն Ֆաունթեյնի, Դաշիռո Կաշիմոտոյի եւ Ալեքսանդր Ծատուրյանի կատարմամբ: Քնարական եւ հայեցողական (հատկապես երրորդ մասում) տրամադրության գերակշռությունը խախտվեց չորրորդ մասում, որտեղ երաժիշտները վիրտուոզ անցումներով տպավորություն գործեցին: Ի դեպ, առաջին մասում եւս վիրտուոզային պետք է համարել անսամբլային միասնության բուն մակարդակը, երաժշտության ներուժը միասնական շնչառությամբ զարգացնելու երաժիշտների կարողությունը:

Հաջորդ օրը (սեպտեմբերի 22, «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ) հիանալի երաժիշտները վարպետորեն որպես մենակատարներ հանդես եկան գործիքային կոնցերտներում: Հասկանալի է կամերային ժանրից նվագախմբայինին արագորեն համարվելու փասը: Ժանրերից յուրաքանչյուրը կատարողների համար չի դառնում մեկուսի. կոմպոզիտորական տեքստի հետ աշխատելու բնույթը հարստացնում է երաժշտական մեծ ձեւի կատարումը:

Այսպես, Ալեքսանդր Ծատուրյանը Չայկովսկու թավջութակի ու նվագախմբի համար գրած «Վարիացիաներ ռոկոկո թեմաներով» ստեղծագործության կատարման մեջ ներածեց խաղաղված-իդիլական վիճակ: Թավջութակի ձայնը, որը թավշային է, տրտահույզ եւ ենթակա էր մենակատարի կարծիքով ամենակարեւորը համարվող առանձին հնչյունների, արտահայտությունների հոգատար երգեցիկությանը եւ նպաստում էր ընդհանուր քնարական մթնոլորտի վերստեղծմանը:

Մենակատարի հանգստությունը փոխանցվեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի երաժիշտներին (դիրիժորական վահանակի մոտ էր Էդուարդ Թոփչյանը), որոնք միասին ստեղծեցին իրավի «քնարական տեսարաններ» (երկու տարի անց ստեղծված «Եվգենի Օնեգին» ենթավերնագրով), «Վարիացիաներն» ավարտող պասաժների մրրիկի նման:

Ռ. Շումանի դաշնամուրի ու նվագախմբի լա մինոր կոնցերտի մենակատար Իըն Ֆաունթեյնը կրկին տպավորություն գործեց երաժշտական հյուսվածքի մոնոլիտ երաժշտական հղկման պրոֆեսիոնալիզմով. հարթված հակադրությունները մտքին հաղորդեցին ձգվածություն, իսկ կառուցվածքներին՝ միաձուլություն: Եվ, այնուամենայնիվ, առաջին եւ երկրորդ մասերում ցանկալի կլինեին կատարողական մտադրությունների առավել մեծ արտահայտչականություն ու ճշգրտություն, որոնց անբավարարությունը անգլիացի դաշնակահարը համալրեց երրորդ մասում:

Փոխարենը ճապոնացի ջութակահար Դայշիռո Կաշիմոտոն համաշխարհային կարգի երաժիշտ է: Նրա գործիքի թեթեւ, ադամանդի պես հղկված ձայնը փայլում է բարձր ռեգիստրում, որը Չայկովսկին շատ է օգտագործում այդ ստեղծագործության մեջ: Հայեցակարգային եւ մասշտաբային մտածողության տեր Կաշիմոտոն հիպնոսային ձեւով տիրեց ունկնդիրների ուշադրությանը: Նա Չայկովսկու ջութակի կոնցերտի առաջին մասը ներկայացրեց որպես ծավալուն բանաստեղծական ասացվածք, որը մոտ է Արեւելքի միստիկ պատումներին:

Ըստ էության, Կաշիմոտոյի հոգեւոր կենտրոնացումը դրանից հետո էլ այնքան նշանակալի էր, որ տարածվեց Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի նվագի վրա, գեղարվեստական-էներգետիկ ռեսուրսները դրսեւորելով թե՛ իր, եւ թե՛ մենակատարի համար շահեկան ձեւով:

ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՍԱՐԳՍՅԱՆ
Արվեստագիտության դոկտոր

ՊՐԵՄԻԵՐԱ

«Իմ անուշ տղա» դրաման՝ Տաթեւիկ Ղափլանյանի մեկնաբանությամբ

Երեւանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի առաջատար ու շնորհալի դերասանուհի, ՀՀ վաստակավոր արտիստուհի Տաթեւիկ Ղափլանյանի կերտած կերպարները դրամատիկականի բեմում եւ հեռուստաթատրոնում տպավորիչ են եղել: Ժան Անույի «Վայրի աղջիկը» ներկայացման մեջ Տաթեւիկի կերտած հայտնի Թերեզի կերպարը այսօր էլ սիրով ենք հիշում: Լոս Անջելեսում այդ գործը 20 տարի անց Տաթեւիկն ու Արթուր Ութմազյանը խաղացել են եւ հույս ունեն, որ մի օր էլ Երեւանում կխաղան, քանի որ պիեսի շարունակությունը այլ լուծումներ ու ընթացք է ստացել երկուսի գրած սցենարում: Տաթեւիկ Ղափլանյանը 15 տարի առաջ հաստատվել է Միացյալ Նահանգներում՝ «Երկարագուլպա Պեպին» ներկայացման մեջ խաղալուց եւ հաջողություն ունենալուց հետո: Հաջորդեցին մեկ տասնյակ ներկայացումներ, որոնք Արմեն Խանդիկյանն իրականացրեց Լոս Անջելեսում՝ մասնակցում էին դրամատիկական թատրոնի Ամերիկայում բնակվող դերասաններ՝ Վիոլետա Գեւորգյանը, Լեւոն Շարաֆյանը, Հայաստանից հրավիրվեցին Գուժ Մանուկյանը, Արթուր Ութմազյանը, Հարություն Մովսիսյանը ու խաղացինք «Իմ չքնաղ լեդի», «Բանտի զավակները», «Արի ամուսնանանք», «Մեծ լռություն», «Բաղնիքդ անուշ» եւ այլն:

Ալ Պաչինոյի հետ համագործակցությանն էլ դերասանուհին անդրադարձավ՝ պատմելով, որ դերասանի պրոդյուսերը դիտել է Տաթեւիկի բեմադրություններից մեկը ցանկություն հայտնել, որ «ռուսական դպրոց» անցած մեկը բեմադրի Չեխովի «Քեռի Վանյան». «Ու հենց այդտեղ եղավ առաջարկ, որ Բեւերլի Հիլզում, ֆրանսիական քոլեջին կից, խաղան 45 րոպե տեւողությամբ պիեսից հատվածներ, որտեղ Ալ Պաչինոն հանդես կգա քեռի Վանյայի դերում: Համագործակցությունը ուժի մեջ է, մնում է, որ Ալ Պաչինոն հարմար ժամանակ գտնի ու մասնակցի փորձերին», ասաց Տաթեւիկը:

Իսկ 15 տարի անց, Տաթեւիկ Ղափլանյանը եկել է հայրենիք այլ առաքելությամբ, որի մասին զրուցեցինք նրա հետ: Տաթեւիկ Ղափլանյանի կյանքում անսպասելի շրջադարձ եղավ, երբ նա կորցրեց իր միակ զավակին ու նրա ճակատագրում մի նոր էջ բացվեց: Որդեկորույս մայրերի ցավն ու տառապանքը հաղթահարելու եւ ապրելու ցանկությունը արթնացնելու նպատակով էլ դրամատուրգ Անահիտ Ղուկասյանի հետ ստեղծեցին «Իմ անուշ տղա» երկու մասանոց դրաման, որի հիմքում դրված է որդեկորույս մոր տառապանքը՝ Արցախի ազատագրման պատերազմում կորցրած զավակի համար ու նրա փոխարեն Սումգայիթից մազապուրծ փոքրիկ զինվոր Ճուտոյին իր որդու փոխարեն ընդունելու վճռականությունը: Արդեն շաբաթից ավել է, ինչ Տաթեւիկ Ղափլանյանը սկսել է «Իմ անուշ տղա» պիեսի փորձերը, որին մասնակցում են Վիոլետա Գեւորգյանը (Լիդա մորաքույր), Ռուբեն Հարությունյանը (քեռի Բարսեղ), մոր դերում՝ Տաթեւիկ Ղափլանյան, Ճուտո՝ Գագիկ Մկրտչյան եւ ուրիշներ: Նոյեմբերի 13-ին եւ 14-ին Գ. Սունդուկյանի անվան ակադեմիական թատրոնում, Տաթեւիկ Ղափլանյանի հիմնադրած Լոս Անջելեսի «Արսեն Խանդիկյանի» անվան թատրոնը կներկայացնի բեմադրիչ Տաթեւիկ Ղափլանյանի «Իմ անուշ տղա» ներկայացման առաջնախաղը, որը նվիրվում է Արցախում զոհված ազատամարտիկներին եւ նրանց մայրերին:

Արագայի մասին էլ դերասանուհին հետեւյալն ասաց. «Կցանկանայի հատուկ ինձ համար գրված պիեսում խաղալ, քանի որ արդեն դասական գործերը չեն նայվում. նոր ժամանակներ են, եւ նոր ոճով, նոր մտածելակերպով ու պահանջմունքներով պետք է թատրոնները առաջնորդվեն: Ով է հիմա Չեխով նայում... Կարծում եմ, որ մեր սերունդը երջանիկ է՝ ապրեց մի այնպիսի փուլ, որի ընթացքում շատ անվանի ու տաղանդաշատ մարդկանց միջավայրում լինելու հնարավորություն տվեց, նրանցից շատ բան ստացանք: Երիտասարդ էինք եւ մեզ թվում էր, թե միշտ այդպես է լինելու... Ցավով եմ հիշում, որ անցան այդ տարիները, երբ «Բարեկամություն» թատրոնի շրջանակներում առնչվում էինք աշխարհահռչակ ռեժիսորների, դերասանների հետ, հյուրախաղերի էինք գնում: Այսօրվա երիտասարդության հասանելիությունը «32 ատամներ»-ը, սկեչերն ու «Կոմեդի կլաբներ»-ն են, քանի որ հենց դրանցով են փող աշխատում, ի դեպ նաեւ Ամերիկայում»:

ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԻՐԱՅԱՆ

«Երազում եմ» ֆիլմը Նյու Յորքի կինոփառատոնում

«Արմինյն միրոր սփեկթեյթր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ ղարաբաղյան հակամարտությանը նվիրված ռեժիսոր Հրաչյա Զաքարյանի հակապատերազմական «Երազում եմ» ֆիլմը ցուցադրվել է Նյու Յորքում սեպտեմբերի 18-25-ը տեղի ունեցած «Անկախ ֆիլմերի եւ տեսաֆիլմերի միջազգային փառատոնի» ընթացքում, որի բացումը կատարվել է «Մենըըն» հոլիվուդյան ակումբում, իսկ ֆիլմերի ցուցադրությունները՝ Վիլիջ Իսթի կինոթատրոններում: Ներկա է եղել լեգենդար դերասան Դիկ վան Դեյքը:

Տասնհինգ տարվա կյանք ունեցող փառատոնին այս անգամ ավելի քան 200 ֆիլմերով մասնակցել են 40 երկրներ, որոնց թվում՝ Հայաստանը, Բելառուսը, Բրազիլիան, Հունաստանը, Իսլանդիան, Շոտլանդիան, Կանադան, Հոլանդիան, Չինաստանը, Դանիան եւ Ռումինիան: Ներկայացված ֆիլմերը եղել են ամենատարբեր ժանրերի՝ կատակերգություն, դրամա, սարսափ, դետեկտիվ, թրիլեր, վավերագրական եւ այլն:

«Մեր նպատակն է անկախ ֆիլմարտադրիչներին հնարավորություն տալ արտահայտվելու եւ ներգրավվելու այս իսկական «արդյունաբերության» մեջ: Հպարտ եմ, որ ընդարձակվել է մասնակիցների աշխարհագրությունը, իսկ ներկայացված ֆիլմերի մեջ կան իսկական գոհարներ», ասել է փառատոնի հիմնադիրներից, գործադիր պրոդյուսեր Ստյուարտ Էլսոնը:

Հ. Օ.

ԱԶԳ

Մարզական

Ռոբերտ Էմմիյան. «Ուրախ կլինեմ, եթե հայ մարզիկը գերազանցի ռեկորդս»

Ամեն անգամ, երբ Հայաստան է ժամանում մեր հանրահայտ հեռացատկորդ, Եվրոպայի, ԽՍՀՄ-ի ու հանրապետության բազմակի չեմպիոն, Բարի կամքի խաղերի հաղթող, Եվրոպայի ռեկորդակիր Ռոբերտ Էմմիյանը՝ նրա անվան գավաթի խաղարկությունը վերածվում է իսկական տոնի: Այս անգամ մրցումներն անցկացվեցին Էմմիյանին հարազատ Գյումրիում: Բարեհամբույր անվանի մարզիկը մրցանակներ ու հուշանվերներ էր պատրաստել ոչ միայն մրցումների մրցանակակիրների, այլեւ բոլոր մասնակիցների ու կազմակերպիչների համար՝ նման ձեւով արտահայտելով իր երախտագիտությունը:

21 տարի առաջ Ռոբերտ Էմմիյանը Ծաղկաձորում Եվրոպայի ռեկորդ սահմանեց՝ ցատկելով 8,86 մ, որն ընդամենը 4 սմ էր զիջում այն ժամանակվա աշխարհի ռեկորդին: Դա իրոք ֆենոմենալ արդյունք էր, քանի որ մինչեւ օրս Էմմիյանի ռեկորդն անգերազանցելի է Եվրոպայում:

- Ռոբերտ, ուրախ ենք քեզ հայրենիքում տեսնելու, ինչպե՞ս են գործերդ:

- Շնորհակալություն, ամեն ինչ նորմալ է: Շատ ուրախ եմ, որ կրկին հարազատ քաղաքում եմ, որտեղ արդեն 2-րդ անգամն անցկացվեց իմ անվան գավաթի խաղարկությունը: Տարեցտարի ավելի շատ մարզիկներ են մասնակցում մրցումներին, որը վերածվում է տոնի: Ինչպես գիտեք, կնոջս ու երեխաների հետ հիմնականում բնակվում եմ Ֆրանսիայում, բայց երկար տարիներ աշխատում եմ Քաթարում: 4,5 տարի եղել եմ այդ երկրի թեթեւ ատլետիկայի հավաքականի մարզիչ: 2002-ին իմ սանը դարձել է աշխարհի երիտասարդական առաջնության ոսկե մեդալակիր: Խորհուրդներով օգնել եմ եվրոպական մի շարք երկրների թեթեւատլետների: Մոտ 3,5 տարի Քաթարի օլիմպիական կոմիտեում որպես խորհրդատու եմ աշխատել: Այժմ էլ տնօրենն եմ մի կազմակերպության, որը երկրի համար մարզական միջոցառումների կազմակերպման ծրագրերի մշակմամբ է զբաղվում: Քաթարում շատ մեծ ուշադրություն է դարձվում սպորտին, 2006-ին այստեղ անց են կացվել Ասիական խաղերը, առաջատար մի խումբ մասնագետներ են աշխատում, կան ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող մի շարք մարզակառույցներ: Ասվածս տա, որ մեր երկիրն էլ առաջընթաց ունենա եւ մենք էլ Հայաստանում նման պայմաններ ունենանք սպորտի զարգացման համար:

- Ամեն անգամ հայրենիք այցելելիս փոփոխություններ զգո՞ւմ ես թե՛ սոցիալ-տնտեսական, թե՛ սպորտի բնագավառում:

- Շատ ուրախ եմ, որ ականատես եմ լինում մի շարք դրական տեղաշարժերի: Կյանքն իրոք բարելավվում է, մարդկանց դեմքերին արդեն ժպիտ կա, Երեւանն ու Գյումրին ավելի են գեղեցկացել, նոր տեսք ստացել: Մարզական բնագավառում էլ հաջողություններն ու առաջընթացն ակնառու են: Դա ապացուցեց վերջերս Պեկինում կայացած օլիմպիադան, որում մեր մարզիկները 6 բրոնզե մեդալ նվաճեցին: Շնորհավորում եմ մեր մարզիկներին ու նրանց մարզիչներին այդ հաջողության համար: Նաեւ շնորհակալ եմ մեր մարզական ղեկավարությանը, ՀԱՕԿ-ի նախագահ Գագիկ Ծառուկյանից, որոնց շնորհիվ ապահովվեց այս ձեռքբերումը: Ճիշտ է, դեռեւ մարզումային պայմանների հարցում հիմնախնդիրներ կան, սակայն նախորդ տարիների համեմատ առաջընթացն ակնհայտ է:

- Որպես նախկին թեթեւատլետ ցավալի չէ՞, որ Պեկինում մեր երկու թեթեւատլետները շատ ցածր արդյունքներ ցույց տվեցին: Նրանք օլիմպիադային մասնակցեցին «կանաչ քարտի» շնորհիվ: Ի՞նչ է հարկավոր, որ առաջիկայում մեր թեթեւատլետները մրցունակ լինեն եւ կարողանան օլիմպիական ուղեգրերի համար պայքարել:

- Նախեւառաջ անհրաժեշտ է, որ բարելավվեն մարզումային պայմանները, լավագույն թեթեւատլետների համար տարվա ընթացքում ուսումնամարզական շատ հավաքներ կազմակերպվեն, մեր մարզիկները մասնակցեն միջազգային մրցումների ու փորձ ձեռք բերեն: Օրինակ, Նիզականետորդ Մելիք Ջանոյանը մինչեւ Պեկին մեկնելը վստահ ելույթներ էր ունեցել, սակայն խոշոր մրցաշարերի մասնակցության փորձի պակասը զգացնել տվեց ու ազդեց օլիմպիադայում նրա արդյունքի վրա: Փաստորեն, նա չկարողացավ դրսեւորել իր հնարավորությունները: Իսկ Ջանոյանն իրոք մեծ հնարավորություններ ունի լավ հանդես գալու համար: Վստահ եմ, որ առաջիկայում նա իրեն կդրսեւորի: Շատ կցանկանայի, որ ծանրամարտի, բռնցքամարտի, ըմբշամարտի կողքին թեթեւատլետիկան ու մյուս մարզաձեւերն էլ զարգանան ու հաջորդ օլիմպիական խաղերում հաջողություններ գրանցվեն նաեւ այլ մարզաձեւերում: Շատ կարեւոր է նաեւ մասսայական սպորտի վիճակը: Ցանկալի կլիներ, որ յուրաքանչյուր հայ ընտանիքում սպորտով զբաղվողներ լինեին: Հնարավորության սահմաններում հարկավոր է բոլոր մարզաձեւերն էլ ուշադրության կենտրոնում պահել: Հիմա մեր հնարավորությունները մեծ են: Եթե ԽՍՀՄ-ի ժամանակ շատ դժվար էր հավաքականում ընդգրկվելն ու միջազգային մրցաշարերի մասնակցելը, ապա այժմ մեր լավագույն մարզիկների համար ճանապարհը բաց է:

- Իսկ ինչպիսի՞ն է իրավիճակը հեռացատկում: Կա՞ն հեռանկարային, ուժեղ հեռացատկորդներ:

- Ունենք երիտասարդներ, որոնք 7,70-8,10 մ արդյունքներ են ցույց տալիս, ինչն ուրախալի է: Այսօրվա մրցումներում Արսեն Սարգսյանը 7,72 մ արդյունքով հաղթող ճանաչվեց: Ընդհանրապես Հայաստանում հեռացատկը լավ ավանդույթներ է ունեցել, եղել են լավ հեռացատկորդներ: Հավատում եմ, որ ավանդույթները կվերականգնվեն: Շատ կցանկանայի, որ 21-ամյա վաղեմության Եվրոպայի իմ ռեկորդը գերազանցեր հայ հեռացատկորդը: Ժամանակին այդ ռեկորդը պատկանում էր Իգոր Տեր-Հովհաննիսյանին: 1987-ին Ծաղկաձորում ինձ հաջողվեց գերազանցել անվանի հայրենակցիս ցուցանիշը: Այժմ էլ թող հայ թեթեւատլետները ձգտեն գերազանցել ինձ: Դրա համար ես միայն ուրախ կլինեմ:

Գեբրեսելասիեն գերազանցեց իր ռեկորդը

Օլիմպիական խաղերի կրկնակի չեմպիոն, 10.000 մ վազքի աշխարհի քառակի չեմպիոն, աշխարհի 18 ռեկորդների հեղինակ, եթովպիացի հանրահայտ վազորդ Հայլե Գեբրեսելասիեն կրկին իրեն հիանալի դրսեւորեց բեռլինյան մարաթոնյան վազքում՝ գերազանցելով իր իսկ համաշխարհային ռեկորդը: Գեբրեսելասիեն անցած տարի Բեռլինում հաղթող էր ճանաչվել համաշխարհային նոր ռեկորդով՝ մրցատարածությունը հաղթահարելով 2 ժամ 4 րոպե 26 վրկ-ում: Եվ ահա այս անգամ անվանի թեթեւատլետը 27 վրկ-ով գերազանցեց իր ցուցանիշը:

«Բեռլինն ինձ համար երջանիկ քաղաք է: Անչափ ուրախ եմ, որ հաջողվեց հաղթել աշխարհի նոր ռեկորդով, եղանակն էլ նպաստեց հաջողությանը: Մինչդեռ դեռեւս երկու շաբաթ առաջ առողջական խնդիրներ ունեի եւ առաջին շաբաթվա ընթացքում չէի մարզվել: Միայն վերջին շաբաթում եմ մարզվել եւ ուրախ եմ, որ ամեն ինչ բարեհաջող ավարտվեց», մրցումներից հետո նշել է եթովպացի վազորդը:

Բեռլինի մարաթոնյան վազքն աշխարհում մեծ հեղինակություն ու մասսայականություն վայելող մրցումներից է: Թերեւս այն զիջում է միայն Նյու Յորքի, Լոնդոնի եւ Չիկագոյի մրցաշարերին: Ի դեպ, Գեբրեսելասիեն արդեն 3-րդ անգամ անընդմեջ հաղթող ճանաչվեց Բեռլինի մարաթոնյան վազքում, ինչը յուրօրինակ ռեկորդ է:

Անգլիական ակումբները բոլորից շատ են ծախսում

Գերմանական «Բիլդ» հանդեսի տեղեկացմամբ եվրոպական առաջատար ֆուտբոլային հինգ երկրների 98 ակումբները նոր մրցաշրջանի շեմին ֆուտբոլիստների տրանսֆերների վրա ծախսել են 1,87 մլրդ եվրո: Բոլորից շատ ծախսել են Անգլիայի պրեմիեր լիգայի ակումբները՝ 645 մլն եվրո: Այդ գումարից 100 մլն ֆունտ ստեռլինգը բաժին է ընկնում «Մանչեսթր Սիթիին», որի նոր սեփականատեր, արաբական Abu Dhabi United Group ընկերության նախագահ Սուլեյման ալ Ֆահիմը թիմն ուժեղացնելու եւ նոր մարզադաշտ ձեռքբերելու մեծ ծրագրեր ունի: Մասնավորապես, նա պատրաստ է 68 մլն եվրո վճարել Քրիստիանու Ռոնալդուի, 70 մլն՝ Ջանլուիջի Բուֆոնի տեղափոխման դիմաց: Ճիշտ է, տրանսֆերային պատուհանն արդեն փակվել է եւ հնարավոր այս եւ մյուս գործարքները կարող են իրականացվել միայն ձմռանը:

Ծախսած գումարների քանակով 2-րդ տեղում է իտալական «A» սերիան (508 մլն եվրո): Այնուհետեւ գալիս են իսպանական պրիմերան (319 մլն եվրո), ֆրանսիական առաջնությունը (244 մլն) եւ գերմանական բունդեսլիգան (151 մլն):

Բռնցքամարտ

Նոկաուտ վերջին վայրկյաններին

ԱՄՆ-ում բռնցքամարտի բազմական հետաքրքրական մենամարտ կայացավ քաշային երկու կարգերում աշխարհի նախկին չեմպիոններ Շեյն Մոզլիի եւ Ռիկարդո Մայորգայի միջեւ: Մենամարտի նախօրեին բուքմեյքերները նախապատվությունը տալիս էին ամերիկացի Շեյն Մոզլիին, որի հաղթելու հավանականությունը գնահատվել էր 1,10 գործակցով: Իսկ ահա Նիկարագուացի Մայորգայի հաղթանակի գործակիցը եղել է 6,20:

Շեյն Մոզլին արդարացրեց բուքմեյքերների սպասելիքները: Ճիշտ է, Մայորգան մոտ 5 կգ-ով գերազանցում էր Մոզլիին, սակայն ամերիկացի բռնցքամարտիկին դա չխանգարեց առավելության հասնել մրցակցի նկատմամբ: Մայորգան շատ ակտիվ սկսեց մենամարտը եւ առաջին ռաունդներում տիրում էր նախաձեռնությանը: Սակայն աստիճանաբար Մոզլին հարմարվեց մրցակցի խաղաոճին ու ինքը սկսեց թելադրել կամքը: 6-րդ ռաունդում Մայորգան մի քանի ուժգին հարվածներ բաց թողեց: Ավարտական ռաունդներում գրեթե հավասար պայքար էր ընթանում: 12-րդ ռաունդից առաջ մրցավարներից երկուսը նախապատվությունը տվել էին Մոզլիին: Երբ մենամարտի ավարտին հաշված վայրկյաններ էին մնում, Մոզլին նախ ուժգին հարվածով նոկդաունի ենթարկեց մրցակցին, ապա եւ հաջորդ հարվածով գետնին տապալեց Մայորգային:

Մենամարտից հետո Մոզլին չէր թաքցնում ուրախությունը: «Մենք հիանալի մենամարտ անցկացրինք: Մայորգան ուժեղ մրցակից է, նա կարողացավ դիմանալ մի քանի դիպուկ հարվածների: Սակայն ինձ հաջողվեց նրան հոգնեցնել: Վերջին ռաունդում մրցակցին նոկաուտի ենթարկեցի: Շատ էի ցանկանում նման կերպ հաղթել, ինչն ինձ հաջողվեց: Մայորգան անսովոր ոճ ունի, ուստի ինձ ժամանակ էր անհրաժեշտ հարմարվելու դրան»:

Մոզլին հայտարարել է, որ մտադիր չի ավարտել ելույթներն ու ցանկանում է եւս մի քանի մենամարտ անցկացնել հայտնի բռնցքամարտիկների հետ: Նա նախընտրում է մենամարտել WBA-ի վարկածով կիսամիջին քաշային կարգում աշխարհի չեմպիոն Անտոնիո Մարգարիտոյի հետ, որը ներկա էր հանդիպմանը: Ծրագրերի մեջ մտնում են նաեւ հնարավոր մենամարտերը Կոտոյի հետ:

Ռիկարդո Մայորգան արժանին է մատուցել մրցակցին: «Հպարտ եմ, որ Մոզլին համաձայնեց ինձ հետ մենամարտել: Նա չէր խուսափում պայքարից եւ մենամարտում էր որպես իսկական չեմպիոն: Ինձ թվում էր, թե վերջին ռաունդը վատ չեմ անցկացնում, սակայն Շեյնին հաջողվեց որսալ պահը եւ հուժկու հարվածով վճռել հանդիպման ելքը»:

Մարզադաշտերի շինարարությունը 700 մլն եվրո կարժենա

Ֆուտբոլի Եվրոպայի 2012-ի առաջնությունը պատշաճ մակարդակով կազմակերպելու եւ անցկացնելու համար առաջին հերթին պետք է Ուկրաինան վերակառուցի իր մարզադաշտերը: Այդ նպատակով կծախսվի մոտ 700 մլն եվրո:

Ֆինանսական ամենախոշոր միջոցներն անհրաժեշտ կլինեն Կիեւի «Օլիմպիական» մարզադաշտի վերակառուցման համար: 73 հազար նստելատեղ ունեցող մարզադաշտն ամբողջովին տանիք կունենա: Այս եւ այլ աշխատանքների համար ընդհանուր առմամբ 217 մլն եվրո կծախսվի: Դոնեցկի 50 հազարանոց մարզադաշտի շինարարության համար 175,8 մլն եվրո է անհրաժեշտ: Իսկ Օդեսայում նոր մարզադաշտի շինարարությունը կարժենա 120 մլն եվրո: Լվովում նոր մարզակառույցի շինարարության համար անհրաժեշտ է 85 մլն եվրո:

Եթե Օդեսայում ու Լվովում դեռ նոր են պատրաստվում սկսել մարզադաշտերի շինարարությունը, ապա Դնեպրոպետրովսկի 30 հազարանոց մարզադաշտն արդեն պատրաստ է հյուրընկալել ֆուտբոլիստներին ու մարզասերներին: Մարզադաշտի շինարարության վրա ծախսվել է 40 մլն եվրո: Ամենահամեստ գումարները ծախսվում են Խարկովի «Մետալիստ» մարզադաշտի վերակառուցման վրա (5,3 մլն եվրո):

Տեղին է հիշեցնել, որ Եվրո-2012-ի հանդիպումներն Ուկրաինայում նախատեսված են անցկացնել Կիեւում, Դոնեցկում, Դնեպրոպետրովսկում եւ Լվովում, իսկ Օդեսան ու Խարկովը դիտարկվում են որպես պահեստայիններ:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից ցանցային սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքները ապահովելու համար ցանցային սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով մատակարար կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա իրավաբանական անձինք, որոնք ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական և ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2008թ. հոկտեմբերի 30-ին, ժամը 17-30:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2008թ. հոկտեմբերի 30-ին, ժամը 17-30:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2008թ. նոյեմբերի 3-ին, ժամը 17-00:

Սարքավորումները պետք է մատակարարվեն Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկին մինչև 2008 թ. դեկտեմբերի 25-ը:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաև լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի տեղեկատվական համակարգերի կառավարման վարչություն:

Հասցե՝ 0010 Երևան, Վազգեն Սարգսյան 6,
հեռ. (+37410) 56-75-02,56-11-21, ներքին՝ 21-00

ԿԲ հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

Նախապատրաստական դասընթացներ Հայաստանում Ֆրանսիական համալսարանում

UFAR — UNIVERSITE JEAN MOULIN

Նպաստեք ձեր երեխայի մասնագիտական ապագայի կերտմանը, մասնակցեք Հայաստանում Ֆրանսիական համալսարանի Բակալավրի ու Մագիստրոսի և ֆրանսիական Ժան Մուլեն Լիոն 3 համալսարանի Licence-ի ու Master-ի պետական դիպլոմներ շնորհող

- կառավարման,
- առևտրի և մարքեթինգի,
- իրավաբանական

ֆակուլտետների նախապատրաստական դասընթացներին:

Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը հոկտեմբերի 10-ն է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել՝ Հայաստանում Ֆրանսիական համալսարանի նախապատրաստական դասընթացների պատասխանատու Աննա Մելքոնյանին,
Հասցեն՝ Դավիթ Անհաղթի 10, 104 սենյակ,
հեռ.՝ 24 -96- 44

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ԳՀԱՇՁԲ-08/45 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կարիքների համար ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի աշխատասենյակի, պահեստի և միջանցքների վերանորոգման աշխատանքների նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1200 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ «Կոմունանախագիծ» ՓԲԸ N 247010010343 հաշվեհամարին և սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետևյալ հասցեով՝ ք.Երևան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Վ.Հակոբյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման պահը՝ Գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 10:30-ն:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը (պատվիրատու) ՊԳԳ-ԳՀԱՇՁԲ-08/46 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կարիքների համար ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Գավառ տարածքային ստորաբաժանման վարչական շենքի սանհանգույցի և ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի Եղվարդի տարածքային ստորաբաժանման վարչական շենքի ջեռուցման համակարգի ընթացիկ նորոգման աշխատանքների նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1200.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» ՓԲԸ «Կոմունանախագիծ» ՓԲԸ N 247010010343 հաշվեհամարին և սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետևյալ հասցեով՝ ք.Երևան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ. 28-93-25, հանձնաժողովի քարտուղար Հ. Ավետիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաև անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչև դրանց բացման պահը՝ Գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11:30-ը:

«Էկոնոմիկա և Իրավունք» Կենտրոն

ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ
ԱՐՏԱՀԵՐԹ ՍԵՄԻՆԱՐ - ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

կազմակերպությունների ղեկավար կազմի համար

- փոփոխությունների ներկայացում,
- բարդ իրավիճակների քննարկում և պարզաբանում,
- հարցերի պատասխաններ

«ԷԿՈՆՈՄԻԿԱ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ» ԿԵՆՏՐՈՆ
Ս. Բաղրամյան 24ղ,
54-24-81, 54-74-81

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Լևոն Հախվերդյանի և Արմեն Հարությունյանի նամակագրական երկխոսությունը

«Կեանքը նամակագրութեան մէջ»

Գրքի շնորհանդեսը տեղի կունենա հինգշաբթի օրը, **հոկտեմբերի 2-ին, ժամը 13.00-ին,** Հայաստանի ժուռնալիստների միության կլոր սեղանի շուրջը:

Հրավիրվում են լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներն ու գրասերները:

ԱՎԱՆԴ "ԿՈՐՊՈՐԱՏԻՎ"

ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔԸ՝ մինչև 7,3 % տարեկան
ԱՎԱՆԴԻ ԳՈՒՄԱՐԸ՝ 3 մլն. ՀՀ դրամ և ավելի

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ

- Հաշվարկա-դրամարկղային սպասարկում
- Միջոցների փեղաբաշխում
- Ինտերնետ-բանկինգ ծառայություն
- Կորպորատիվ բիզնեսի վարկավորում
- Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորում
- Լիզինգ
- Ակրեդիտիվով գործառնություններ
- Երաշխիքների տրամադրում
- Աշխատավարձային նախագծեր
- Էկվայրինգ
- Նախագծային ֆինանսավորում
- Փոխարկային գործառնություններ

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ | 85 - 80
www.unibank.am

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 8-ին, ժամը 11.00-ին **ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, «Գեգա սթար» ՍՊԸ, Սևանի քաղաքապետարանը** կազմակերպում են հասարակական լսումներ՝ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի ք. Սևանի Հարավ-արևմտյան լճափնյա հատվածում նախատեսվող «Գեղամա» հանգստի գոտու շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ ք. Երևան, Կոմիտաս 29 հասցեում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 7-ին, ժամը 11.00-ին **ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, «Նիգմա գրուպ» ՍՊԸ, Եղեգնաձորի քաղաքապետարանը** կազմակերպում են հասարակական լսումներ՝ Վայոց Ձորի մարզի Երևան-Եղեգնաձոր ավտոմայրուղու Վայոց Ձորի ԳԳՄ-ի վարչական շենքի հարակից տարածքում նախատեսվող ԱԳԼԾ կայանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ ք. Երևան, Կոմիտաս 29 հասցեում:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 30.09.2008, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարանում՝ Արշակունեաց 2: